

Koncernrisiko- rapport 2019

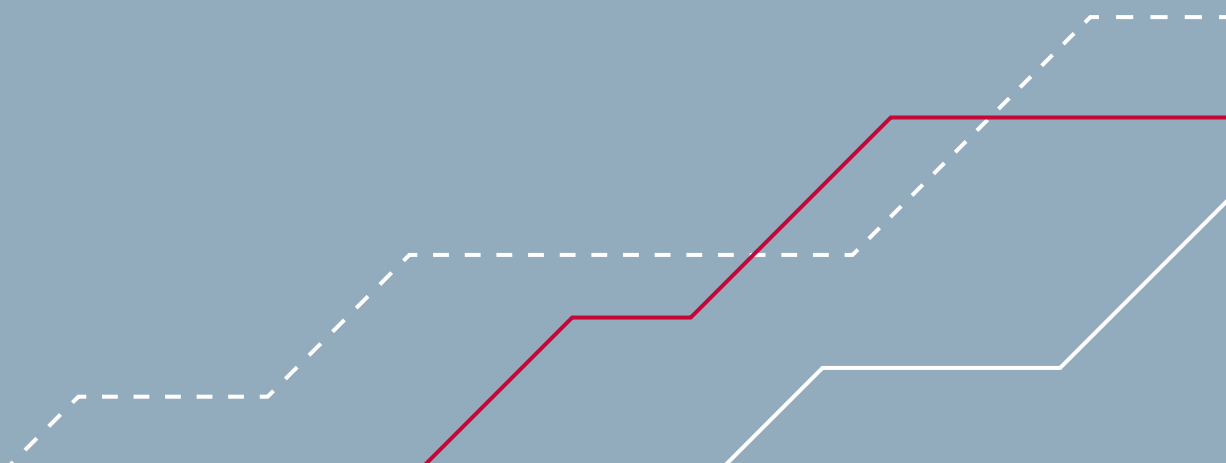

Arbejdernes
Landsbank

Koncernrisikoreport 2019

for Arbejdernes Landsbank

Indhold

Risikostyring

Den overordnede risikostyring	04
Ledelseserklæring	05
Risikostyringsorganisationen	06
Organisationsdiagram for styring af risici	07
Rapporteringsoversigt	08

Kapital og solvensbehov

Kapitalstyring	09
Kapitalgrundlag	09
Kapitalkrav (8 pct.)	11
Solvensbehov	11
Det kombinerede kapitalbufferkrav	12
Overdækning i forhold til det samlede kapitalkrav	14
NEP-krav	14
Kommende kapitaldækningsregler	14
Gearingsgrad	15
Samlet oversigt over kapital, risikoeksponering og nøgletal	16

Kreditrisiko

Kreditrisiko	18
Kreditrisiko på koncernens kundeudlån	20
Kreditrisiko på kreditinstitutter	24
Nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantier	24
Modpartsrisiko	26
ECAI	27

Markeds- og likvidetsrisici

Markedsrisiko	28
Renterisiko uden for handelsbeholdningen	29
Aktier mv. uden for handelsbeholdningen	30
Likvidetsrisiko	30
Behæftede aktiver	32

Øvrige risici

Operationel risiko	33
Øvrige risici	34

Bilag

Eksponeringsklasser	37
---------------------	----

Den overordnede risikostyring

Formålet med koncernrisikoreporten er at give et indblik i Arbejdernes Landsbanks interne risikostyring og måde at betragte og håndtere risiko på.

Denne risikoreport er udarbejdet i overensstemmelse med forordning nr. 575/2013 (CRR-forordningen) artikel 431-455 samt Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov.

Koncernrisikoreporten omhandler:

- Strategier og procedurer til styring af risici
- Strukturen i og tilrettelæggelsen af risikostyringsfunktionen
- Omfanget og arten af systemer til risikoreportering og måling
- Politikker for afdækning, reduktion og overvågning af risiko

Herudover er der oplysninger om risici og risikostyring i årsrapporten for Arbejdernes Landsbank. Rapportering i henhold til oplysningskravet sker i forbindelse med aflægelse af årsregnskabet, mens det individuelle solvensbehov offentliggøres kvartalsvist.

Strategien i relation til styring af risici er, at Arbejdernes Landsbank skal forblive en stærk finansiel virksomhed for både ejere og kunder. Der lægges vægt på, at Arbejdernes Landsbank er bevidst om og har styr på de risici, som den er eksponeret over for.

Oplysningerne i koncernrisikoreporten sker for koncernen Arbejdernes Landsbank (Arbejdernes Landsbank). Koncernen omfatter virksomhederne:

- A/S Arbejdernes Landsbank (moderselskab)
- AL Finans A/S (dattervirksomhed)
- Handels ApS Panoptikon¹ (dattervirksomhed)

Begge dattervirksomheder er 100 pct. ejet af moderselskabet A/S Arbejdernes Landsbank. Aktiviteterne i AL Finans A/S er baseret på funding i moderselskabet. Der er ikke forskelle i konsolideringsgrundlaget til regnskabsmæssige formål og konsolidering i henhold til CRR-forordningen. Såfremt andet ikke eksplicit fremgår af rapporten, er oplysningerne udtryk for koncernbetragtninger.

Den overordnede struktur for risikostyring i Arbejdernes Landsbank tager sit udgangspunkt i følgende:

- Bestyrelsens fastlagte risikopolitikker og retningslinjer til direktionen
- Bestyrelsens nedsatte Revisions- og Risikoudvalg vurderer, om de interne kontrol-, revisions, risiko- og sikkerhedssystemer fungerer effektivt, herunder vurderer den interne revision den lovpligtige revision og regnskabsafslæggelsesprocessen
- Interne risikokomiteer på direktionsniveau
- Risikoreportering og overvågning, herunder efterlevelse af politikker og retningslinjer

Arbejdernes Landsbank har en Risikoafdeling under ledelse af den risikoansvarlige. Afdelingen udgør 2. linje af risikostyringsorganisationen og overvåger styringen af risici på tværs af Arbejdernes Landsbank, herunder at alle væsentlige risici identificeres, måles, håndteres og rapporteres korrekt.

Risikoafdelingen udarbejder to gange årligt en rapport vedrørende Arbejdernes Landsbanks risici til bestyrelsen og direktionen, hvoraf den risikoansvarliges vurderinger og eventuelle anbefalinger fremgår. Risikoafdelingen omfatter en selvstændig compliance-enhed, som ledes af den compliance-ansvarlige, og som varetager uafhængig rapportering til direktion og bestyrelse. Overvågning af IT-sikkerhed hører også under Risikoafdelingen.

Sikring mod anvendelse af Arbejdernes Landsbank til hvidvask og/eller terrorfinansiering er forankret i en selvstændig afdeling for at sikre høj bevågenhed (AML-afdelingen).

Ansvar for den daglige risikostyring (1. linje) af kreditrisikoen i bankens filialer og i bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, varetages af kreditafdelingerne i henholdsvis banken og AL Finans. Kreditafdelingerne sikrer, at såvel kreditstrategi som kreditpolitik efterleves og forestår filialkontakten samt kreditrådgivning i relation til behandling af enkeltsager.

Risikoafdelingen har ansvaret for opgørelsen af rammer på markeds- og likviditetsrisici.

Håndtering af den operationelle risiko er forankret i de enkelte forretningsenheder med henblik på at sikre effektiv håndtering af begivenheder, der har eller potentielt kan give operationelle tab. Arbejdernes Landsbank har systemer til at opsamle risikobegivenheder af operationel karakter, som udover rapportering til ledelsesformål anvendes til en kontinuerlig forbedring af procedurer og beredskabsplaner. Ledelsesrapportering, opdatering af risikovurderinger og opfølgningen på, om politikken efterleves, foretages af Økonomiafdelingen.

¹ Dattervirksomheden Handels ApS Panoptikon er aktuelt uden aktivitet.

Bestyrelsen og direktionen modtager løbende rapportering på udviklingen i Arbejdernes Landsbanks risici. Mindst en gang årligt vurderer bestyrelsen, om der skal ændres i risikopolitikkerne.

I den udstrækning der overvejes aktiviteter på nye områder, drøftes arten og størrelsen heraf i et fora bestående af direktion og vicedirektører. Der udarbejdes en risikoanalyse før indstilling til bestyrelsen om enten indgåelse af konkrete forretninger eller tilretning af tidligere udfærdigede instrukser. Den risikoansvarlige inddrages, hvis der er tale om beslutninger, som påfører Arbejdernes Landsbank nye eller væsentlige risici. Såfremt der overvejes tilretning af udbud af produkter og/eller tjenesteydelser, sker det i henhold til aftalt proces via Udvalget for produkter og priser.

Der er fokus på at opretholde tidssvarende IT-systemer for at kunne understøtte risikostyringen på væsentlige forretningsområder og kvantificere størrelsen af de risici, som Arbejdernes Landsbank til enhver tid er eksponeret overfor.

Intern Revision (3. linje) har ansvaret for at udføre uafhængig revision af Arbejdernes Landsbanks håndtering af risici, herunder de interne kontroller og overvågningen af risikoområdet. Intern Revision rapporterer om sit arbejde og resultaterne heraf til bestyrelsen samt til Revisions- og Risikoudvalget.

Ledelseserklæring

I henhold til CRR-forordningens artikel 435, stk. 1, har Arbejdernes Landsbanks bestyrelse og direktion den 18. februar 2020 godkendt Arbejdernes Landsbanks Koncernrisikoreport for 2019.

Det er bestyrelsens vurdering, at Arbejdernes Landsbanks risikostyring overholder gældende regler og standarder og giver sikkerhed for, at de indførte risikostyringssystemer er tilstrækkelige i forhold til Arbejdernes Landsbanks profil og strategi.

Det er bestyrelsens vurdering, at beskrivelsen af Arbejdernes Landsbanks overordnede risikoprofil i tilknytning til forretningsstrategi, forretningsmodel samt nøgletal giver et dækkende billede af risikoforvaltningen, herunder hvordan risikoprofil og den risikotolerance, som bestyrelsen har fastsat, påvirker hinanden.

Bestyrelsens vurdering er foretaget på baggrund af den af bestyrelsen vedtagne forretningsmodel og strategi og rapporteringer forelagt for bestyrelsen af direktionen, intern og ekstern revision, den risikoansvarlige og den compliance-ansvarlige,

samt på grundlag af de af bestyrelsen indhentede supplerende oplysninger eller redegørelser.

De overordnede krav til de enkelte risikoområder relateret til Arbejdernes Landsbanks forretningsmodel udmøntes i de enkelte risikopolitikker.

En gennemgang af bestyrelsens retningslinjer og videregivne beføjelser til direktionen viser, at de reelle risici ligger inden for de fastsatte grænser i de enkelte politikker. De underliggende retningslinjer og videregivne beføjelser fra direktionen overholder rammerne for denne bemyndigelse.

Det er således bestyrelsens vurdering, at der er overensstemmelse mellem forretningsmodel, politikker, retningslinjer og de reelle risici inden for de enkelte aktivitetsområder.

Forretningsmodellen beskriver, hvem Arbejdernes Landsbanks kunder er, hvad Arbejdernes Landsbank ønsker at tilbyde dem, samt hvordan Arbejdernes Landsbank forretningsmæssigt og organisatorisk ønsker at realisere langsigtede strategiske mål og derigennem skabe værdi for kunder, medarbejdere og ejerkreds.

Arbejdernes Landsbank ønsker en lønsom forretningsmodel baseret på en prissætning af udbudte produkter, som afspejler den risiko og den kapitalbinding, som Arbejdernes Landsbank påtager sig sammen med en helhedsvurdering af forretningsomfanget med kunder og modparter. Arbejdernes Landsbank ønsker at opretholde en passende robust kapitalbase, som understøtter forretningsmodellen.

Det er Arbejdernes Landsbanks målsætning, at den kapitalprocentmæssige overdækning på såvel bank- og koncernniveau i forhold til det opgjorte solvensbehov skal udgøre mindst 6,5 procentpoint. Ultimo 2019 udgør overdækningen 9,8 procentpoint for koncernen og 9,6 procentpoint for banken.

Den af bestyrelsen besluttede maksimale risikotolerance styres via de fastsatte grænser i de enkelte politikker og direktionens instrukser.

Derudover forholder bestyrelsen sig til de grænser, der er gældende i tilsynsdiamanten, jf. tabel 1, der dels viser tilsynsdiamantens maksimalt tilladte grænseværdier samt bankens opgørelse ultimo 2019.

Tabel 1
Finanstilsynets pejlemærker, ultimo 2019

	Tilsynsdiamant	Bankens opfyldelse
Funding ratio	<1	0,4
Likviditetspejlemærke	>100 pct.	252,2 pct.
Summen af 20 største eksponeringer	<175 pct.	65,4 pct.
Udlånsvækst p.a.	<20 pct.	3,5 pct.
Ejendomseksponering	<25 pct.	3,2 pct.

Oplysningsforpligtelser vedr. ledelsessystemer, jf. CRR- forordningens artikel 435, stk. 2, pkt. a-d, er beskrevet i årsrapport 2019, side 21-28, og på Arbejdernes Landsbanks hjemmeside: <https://www.al-bank.dk/om-banken/fakta-og-historik/corporate-governance/>.

Risikostyringsorganisationen

Bestyrelsen har det overordnede ansvar for afgrænsning og styring af Arbejdernes Landsbanks risici, jf. figur 1. Det sker via fastlæggelse af forretningsmodel, strategi, risikopolitikker og beredskabsplaner. Bestyrelsen følger på baggrund af rapportering løbende op på, at risikostyringen sker på betryggende vis, og at Arbejdernes Landsbank drives forsvarligt og i overensstemmelse med fastlagte retningslinjer og politikker. Det nedsatte bestyrelsesudvalg og Revisions- og Risikoudvalget medvirker til at forberede bestyrelsens behandling af regnskabs- og revisionsrelaterede emner og sikre effektiviteten af interne kontrol- og risikostyringsystemer.

Særlige problemstillinger af tværgående karakter behandles i et af direktionen nedsat Risiko- og Likviditetsudvalg med deltagelse af blandt andet direktionen og den risikoansvarlige.

Der er etableret en Kreditkomité, som har til formål at bevilge eksponeringer af en vis størrelse, godkende nedskrivningsniveau, godkende kreditstyringsværktøjer samt behandle andre kreditrelaterede emner. Komitéen består af den ordførende direktør og vicedirektøren med ansvar for Kredit & Inkasso. Den risikoansvarlige deltager også i komitéen, men uden bevillingsbeføjelse.

Der er endvidere etableret en Operationel Risikokomité, der skal overvåge efterlevelse af politikken for operationel risiko samt understøtte Revisions- og Risikoudvalget i vurdering af operationel risiko. Komitéen består bl.a. af direktionen, bankens CFO, den risikoansvarlige, den compliance-ansvarlige og IT-direktøren.

I IT-sikkerhedsudvalget er formålet at gennemgå og give input til sikkerhedsrelevante emner og opgaver samt sikre koordination og viden om IT-sikkerhedsmæssige tiltag på tværs af banken. Udvalget består bl.a. af IT-direktøren, den risikoansvarlige, bankens DPO, den compliance-ansvarlige og den IT-sikkerheds ansvarlige.

Investeringsudvalget består af bankdirektøren, vicedirektøren for Likviditet & Finans, bankens CFO og chefen for Treasury. Bankens risikoansvarlige deltager på ad-hoc basis. Udvalget følger op på bankens investeringer indenfor og udenfor handelsbeholdningen og afstemmer den fremadrettede taktiske positionering.

Sagskomitéen har til formål at drøfte sager på kanten af kreditpolitikken samt principielle sager, men foretager ikke bevilling heraf. Komitéen består af den ordførende direktør, vicedirektørerne med ansvar for Kredit & Inkasso og Forretning, den risikoansvarlige samt en forretningsdirektør.

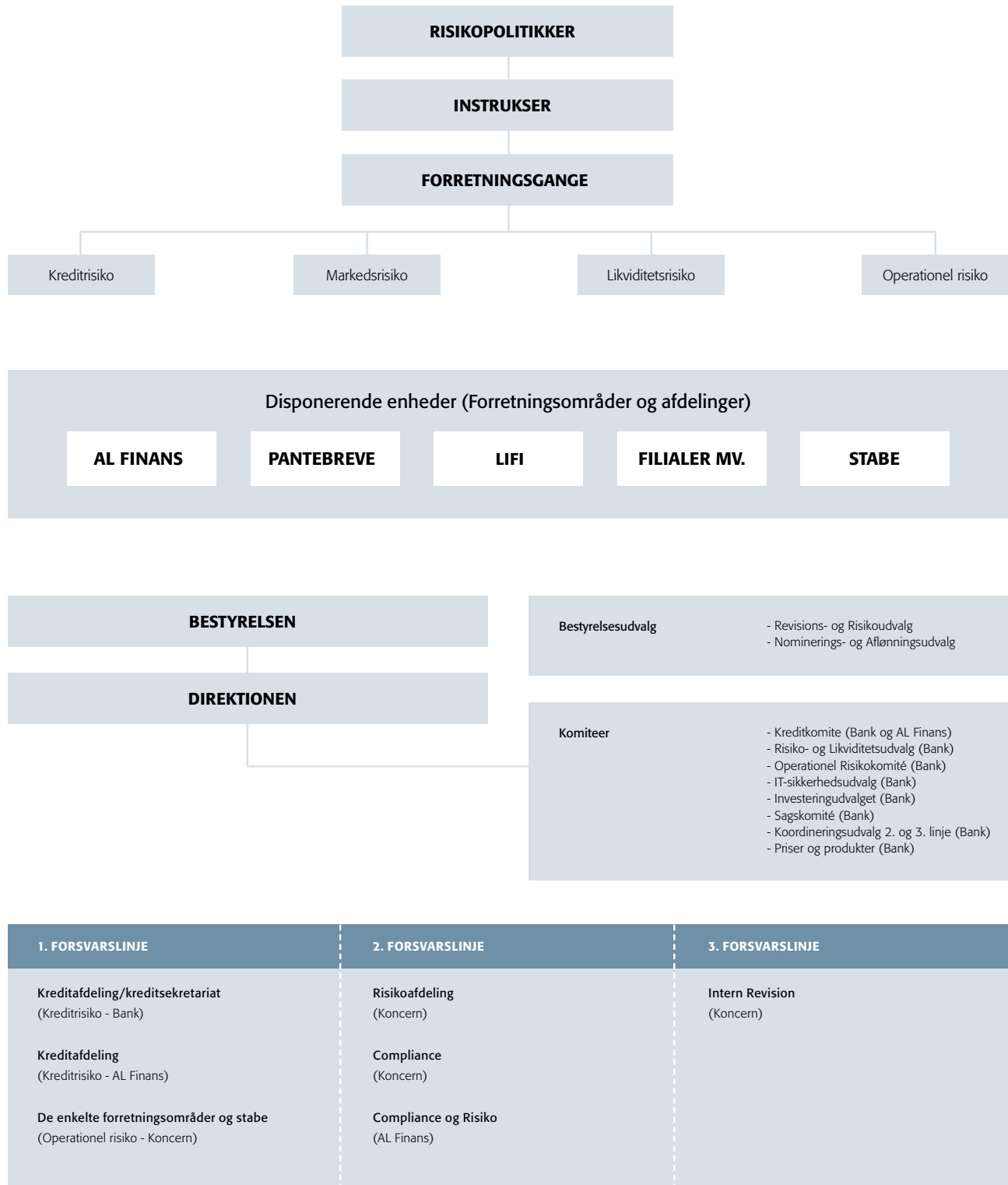
Udvalget Pris og Produkter består af bankens fem vicedirektører, den risikoansvarlige samt en forretningsdirektør. Udvalget godkender nye produkter og nedlukning af eksisterende produkter.

I udvalget for koordinering af 2. og 3. linje drøftes compliance og risikomæssige forhold samt koordinering og deling af risikovurderinger. Udvalget består af den risikoansvarlige, chefen for Intern Revision og den compliance-ansvarlige.

Bankens direktion samt vicedirektøren for Forretning og vicedirektøren med ansvar for Kredit & Inkasso sidder i bestyrelsen for bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, og medvirker til at sikre, at koncernens risikopolitikker implementeres.

Organisationsdiagram for styring af risici

Figur 1

Rapporteringsoversigt

Årlig rapportering/godkendelse	Kvartalsvis rapportering/godkendelse
<p>Individuelt solvensbehov, ICAAP Vurdering og godkendelse af model for beregning af solvensbehov.</p> <p>Risikopolitikker Gennemgang af risikopolitikker på de enkelte risikoområder og vurdering af behovet for tilpasninger. Opfølgning på efterlevelsen af risikopolitikken.</p> <p>Beredskabsplaner Gennemgang af beredskabsplaner (kapitalbevaringsplaner, kapitalprocentforbedringsplaner, IT-beredskab og genopretningsplan).</p> <p>Fremskrivninger Fremskrivning af bankens kapital, solvens, indtjening under forskellige makroøkonomiske scenarier (halvårlig).</p> <p>Benchmark-analyse Benchmark mod sammenlignelige institutter på udvalgte områder/nøgletal.</p> <p>Opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici, ILAAP Samlet opgørelse og vurdering af likviditetsposition og likviditetsrisici.</p> <p>Den risikoansvarliges risikoredegørelse Redegørelse om risikofunktionens arbejde (3 gange årligt) og samlet vurdering af koncernens risiko og styring heraf. Opfølgning på årets risikohandlingsplan samt gennemgang af næste års handlingsplan.</p> <p>Genopretningsplan Sikring af, at koncernen selv kan igangsætte kompenserende foranstaltninger, dersom udvalgte risikoindikatorer overskrider fastsatte grænseværdier.</p> <p>CSR-rapport Corporate Social Responsibility (CSR) redegør for koncernens samfundsansvar.</p> <p>Compliance Redegørelse om compliancefunktionens arbejde og koncernens generelle compliance (halvårlig).</p> <p>Årsbudget Gennem udarbejdelse af koncernens budget afdækkes de forretningsmæssige og strategiske risici.</p> <p>Årsregnskab Udvikling i indtjening.</p>	<p>Individuelt solvensbehov Vurdering af risikoprofil og opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag.</p> <p>Solvens og kapital Solvens- og kapitalopgørelse (månedsvist).</p> <p>Kreditrisici Udvikling i udlån og garantier fordelt på kundesegmenter, ratingkoder, overtræk mv. samt (halvårlig) kontrol af efterlevelse af kreditpolitiske målsætninger og krav, der er fastsat i kreditpolitikken.</p> <p>Markedsrisici og finansielle modparter Udvikling i rente-, kreditspænd-, aktie- og valutakursrisici set i forhold til rammer og investeringsstrategi (månedsvist).</p> <p>Likviditetsrisici Udvikling i overdækningen i forhold til LCR (månedsvist). Analyse af likviditeten på kort og lang sigt, herunder likviditetsstresstest (månedsvist).</p> <p>Operational risiko Gennemgang og vurdering af enkeltstående hændelser med værdimæssig betydning. Rapportering om IT-sikkerhed indgår i rapporteringen.</p> <p>Tilsynsdiamanten Udvikling i bankens nøgletal i forhold til grænserne i tilsynsdiamanten (månedsvist).</p> <p>Opfølgning på risikoindikatorer Opfølgning på genopretningsplanens indikatorer for gult og rødt lys. Indikatorer vedrørende kapital og likviditet (månedsvist).</p>

Kapitalstyring

Styring af kapitalen i koncernen Arbejdernes Landsbank er fastsat i planer, der skal sikre en til enhver tid overholdelse af gældende lovgivning og opfyldelse af egne solvensmål. Lovgivningen omhandler:

- Opgørelse af kapital, risikoeksponeringer og kapitalkrav (8 pct.-kravet)
- Fastlæggelse af individuelt solvensbehov
- Det kombinerede kapitalbufferkrav

Det individuelle solvensbehov er indeholdt i Lov om finansiel virksomhed og dækker over et eventuelt yderligere kapitalkrav, der skal dække de risici, som ikke er tilstrækkeligt dækket af minimumskravet på 8 pct. i henhold til CRR-forordningen. Det kombinerede kapitalbufferkrav fremgår af kapitalkravsdirektivet, CRD IV, og indebærer, at koncernen skal besidde en kapitalbevaringsbuffer på 2,5 pct. samtidig med, at erhvervsministeren løbende kan beslutte at aktivere en kontracyklisk kapitalbuffer på op til 2,5 pct.

Udover målsætninger i henhold til gældende lovgivning har koncernen Arbejdernes Landsbank egne fastsatte kapitalmålsætninger, der skal sikre, at koncernen råder over kapital, der kan understøtte koncernens mere langsigtede mål for vækst og risikoprofil. Samtidig skal kapitalmålsætningerne være en sikkerhed for, at koncernen kan modstå tilbageslag i konjunkturerne og absorbere uventede væsentlige kredittab og kursudsving på de finansielle markeder.

Koncernen har foretaget fremskrivninger under forskellige makroøkonomiske scenarier, hvilket kombineret med kapitalbevaringsplaner og solvensforbedringsplaner bekræfter, at koncernen har den fornødne finansielle styrke i forhold til egne fastsatte mål for kapitaloverdækning. Koncernen har en målsætning om en kapitalprocent, der mindst dækker solvensbehovet, det maksimale kombinerede kapitalbufferkrav på 5,0 pct. samt en yderligere buffer på 1,5 pct. Solvensbehovet udgør 10,0 pct. ultimo 2019. Målet for kapitalprocenten er således på mindst 16,5 pct., hvilket koncernen til fulde opfylder med en kapitalprocent på 19,8 pct. ultimo 2019.

Kapitalgrundlag

Tabel 2
Opgørelse af koncernens kapitalgrundlag

	2019	2018
	Mio. kr.	Mio. kr.
Aktiekapital	300,0	300,0
Opskrivningshenlæggelser	385,3	454,0
Overført overskud	5.723,8	5.270,2
Foreslået udbytte	-45,0	-60,0
Immaterielle aktiver	-19,3	-18,7
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-22,5	-20,7
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder <10 pct.	-155,9	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder >10 pct.	-443,6	-160,6
Egentlig kernekapital	5.722,9	5.764,3
Udstedt hybrid kernekapital	429,0	829,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder <10 pct.	-31,2	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder >10 pct.	0,0	-12,6
Kernekapital	6.120,7	6.580,6
Udstedt supplerende kapital	900,0	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder <10 pct.	-7,3	0,0
Kapitalgrundlag	7.013,4	6.580,6

Kapitalgrundlaget er i løbet af 2019 steget med 432,8 mio. kr. til 7.013,4 mio. kr. Forbedringen kan henføres til henlæggelse fra årets totalindkomst, ekskl. foreslået udbytte, på 400,3 mio. kr., samt at banken som planlagt har styrket kapitalgrundlaget med netto 500,0 mio. kr. gennem en udstedelse af 900,0 mio. kr. Tier 2-kapital samtidig med indfrielse af 400,0 mio. kr. hybrid kernekapital.

Fradrag i kapitalgrundlaget for investering i finansielle enheder er øget med 465 mio. kr., hvoraf hovedparten kan henføres til aktier i Vestjysk Bank.

Banken har aktuelt udstedt hybrid kernekapital for 429,0 mio. kr. og Tier 2-kapital for 900,0 mio. kr., som alle er afhændet. Den hybride kernekapital opfylder kravene i CRR-forordningen, artikel 52-54, og indregnes som del af egenkapitalen.

Tabel 3
Udstedt hybrid kernekapital

	2019	2018
Type	Hybrid kernekapital	Hybrid kernekapital
Hovedstol (Mio. kr.)	0,0	400,0
Egenbeholdning (Mio. kr.)	0,0	0,0
Bogført værdi (Mio. kr.)	0,0	400,0
Valuta	DKK	DKK
Rentesats	CIBOR-6M + 6,75 pct.	CIBOR-6M + 6,75 pct.
Modtaget	2011	2011
Forfald	Uendelig	Uendelig
Mulighed for førtidsindfrielse	Indfriet 23.05.2019	23.05.2019
Rentesats herefter	CIBOR-6M + 6,75 pct.	CIBOR-6M + 6,75 pct.
Rente til efterstillet kapital (Mio. kr.)	10,4	26,8
Efterstillede kapitalindskud som medregnes ved opgørelse af kernekapitalen/kapitalgrundlaget (1.000 kr.)	0,0	400,0
Type	Hybrid kernekapital	Hybrid kernekapital
Hovedstol (Mio. kr.)	429,0	429,0
Egenbeholdning (Mio. kr.)	0,0	0,0
Bogført værdi (Mio. kr.)	429,0	429,0
Valuta	DKK	DKK
Rentesats (Pct.)	9,059	9,059
Modtaget	2014	2014
Forfald	Uendelig	Uendelig
Mulighed for førtidsindfrielse	22.01.2021	22.01.2021
Rentesats herefter	CIBOR-6M + 7,25 pct.	CIBOR-6M + 7,25 pct.
Rente til efterstillet kapital (Mio. kr.)	38,9	38,9
Efterstillede kapitalindskud som medregnes ved opgørelse af kernekapitalen/kapitalgrundlaget (Mio. kr.)	429,0	429,0

Udstedt supplerende kapital

	2019	2018
Type	Supplerende kapital	Supplerende kapital
Hovedstol (Mio. kr.)	900,0	0,0
Egenbeholdning (Mio. kr.)	0,0	-
Bogført værdi (Mio. kr.)	900,0	-
Valuta	DKK	-
Rentesats	CIBOR-6M + 3,5 pct.	-
Modtaget	2019	-
Forfald	21.05.2031	-
Mulighed for førtidsindfrielse	21.05.2026	-
Rentesats herefter	CIBOR-6M + 3,5 pct.	-
Rente til supplerende kapital (Mio. kr.)	18,5	-
Supplerende kapitalindskud som medregnes ved opgørelse af kapitalgrundlaget (Mio. kr.)	900,0	-

Kapitalkrav (8 pct.)

Koncernens kapitalprocent er ultimo 2019 på 19,8 pct. mod 20,0 pct. ultimo 2018. Faldet på 0,2 procentpoint kan primært henføres til en vækst i de risikovægtede eksponeringer på 2.606,3 mio. kr., heraf 1.790,6 mio. kr. i kreditrisiko og 755,4 mio. kr. i markedsrisiko.

Koncernen benytter følgende metoder ved opgørelse af kapitalprocenten:

- Standardmetoden for opgørelse af kreditrisiko
- Standardmetoden for opgørelse af markedsrisiko
- Markedsværdimetoden for opgørelse af modpartsrisiko
- Basisindikatormetoden for opgørelse af operationel risiko
- Sikkerheder i form af værdipapirer efter den udbyggede metode
- Sikkerheder i form af pant i fast ejendom og kontant indlån i banken

Tabel 4
Kapitalkrav (8 pct.)

	2019	2018
	Mio. kr.	Mio. kr.
Eksponeringer med kreditrisiko mv.		
Eksponeringer mod institutter	38,8	26,0
Eksponeringer mod selskaber	373,3	327,6
Detaileksponeringer	1.108,7	1.036,3
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	151,4	142,0
Eksponeringer ved misligholdelse	43,2	44,1
Eksponeringer med særlig høj risiko	26,2	32,6
Investeringsforeninger	0,9	0,8
Aktieeksponeringer	158,2	157,1
Andre eksponeringer	147,7	135,1
CVA-risiko	6,5	9,8
I alt eksponeringer med kreditrisiko mv.	2.054,8	1.911,6
Eksponeringer med markedsrisiko		
Gældsinstrumenter, specifik risiko	301,5	229,4
Gældsinstrumenter, renterisiko	146,0	165,4
Positionsrisiko for aktier	26,8	15,0
Valutakursrisiko	7,4	11,6
I alt eksponeringer med markedsrisiko	481,8	421,4
Operationel risiko	297,6	292,8
I alt kapitalkrav	2.834,3	2.625,8
Kapitalgrundlag til opfyldelse af kapitalkravet	7.013,4	6.580,6

Kapitalkravet efter sølje I (8 pct. af de risikovægtede eksponeringer) udgør 2.834,3 mio. kr. ultimo 2019 mod 2.625,8 mio. kr. året før. Kapitalkravet til kreditrisiko er øget med 143,2 mio. kr., hvilket afspejler vækst i koncernens udlåns- og garantiportefølje. Kapitalkravet til markedsrisiko er øget med 60,5 mio. kr., hvilket hovedsageligt kan henføres til positioner i gældsinstrumenter.

Solvensbehov

Model

I Arbejdernes Landsbank fastsættes et individuelt solvensbehov for såvel koncernen som banken.

Der anvendes 8+-modellen, hvor der tages udgangspunkt i, at minimumskapitalkravet på 8 pct. af de risikovægtede poster (Søjle I-kravet) antages at dække de normale risici. Derudover beregnes supplerende kapitalbehov for risikoområder, som vurderes ikke at være omfattet af 8 pct.-kravet. Det samlede kapitalbehov fremkommer ved at addere kapitalbehovet efter 8 pct. og de supplerende kapitalbehov.

Modellen tager udgangspunkt i Finanstilsynets „Vejledning om tilstrækkelig kapital og solvensbehov for kreditinstitutter“.

Solvensbehovet beregnes som det samlede kapitalbehov i procent af de risikovægtede eksponeringer opgjort efter bestemmelserne i CRR-forordningen. I henhold til CRR-forordningen opgør banken både risikovægtede eksponeringer for koncernen og banken. Koncernens risikovægtede eksponeringer anvendes i beregningen af solvensbehovet.

Tilstrækkelig kapital og solvensbehov

Bankens og koncernens solvensbehov er på 10,0 pct. mod 9,7 pct. ultimo 2018, hvor stigningen kan henføres til eksponeringer med markedsrisiko. Det tilstrækkelige kapitalgrundlag udgør 3.544,4 mio. kr. Opgørelsen af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og solvensbehov kan specificeres på følgende kategorier:

Tabel 5
Solvensbehov

	2019		2018	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
Kapital til dækning af kreditrisiko	2.285,9	6,5	2.099,2	6,4
Kapital til dækning af markedsrisiko	936,3	2,6	774,2	2,4
Kapital til dækning af operationel risiko	297,6	0,8	292,8	0,9
Kapital til dækning af øvrige risici	24,4	0,1	33,6	0,1
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag/solvensbehov	3.544,3	10,0	3.199,8	9,7

Kapital til dækning af kreditrisiko

Kapital til dækning af kreditrisiko opgøres som 8 pct. af de risikoeksponeringer, der relaterer sig til kreditrisiko, plus supplerende kapital til dækning af følgende særlige risici:

- Koncentrationsrisiko på store eksponeringer
- Store eksponeringer med finansielle problemer
- Koncentrationsrisiko på brancher
- Aktier mv. uden for handelsbeholdningen
- Øvrige kreditrisici

Kapital til dækning af markedsrisiko

Kapital til dækning af markedsrisiko opgøres som 8 pct. af de risikoeksponeringer, der relaterer sig til markedsrisiko, plus supplerende kapital til dækning af følgende særlige risici:

- Kreditspændsrisiko
- Renterisiko udenfor handelsbeholdningen
- Øvrige markedsrisici

Kapital til dækning af operationel risiko

Kapital til dækning af operationel risiko svarer til solvenskravet efter Basisindikatormetoden i CRR-forordningen, artikel 315-316. Koncernen foretager egne beregninger af den operationelle risiko, blandt andet baseret på historiske tab, ligesom risici knyttet til informations- og kommunikationsteknologi vurderes. Beregningerne viser en lavere risiko end kapitalkravet.

Kapital til øvrige risici

Kapital til dækning af øvrige risici dækker over vurderinger af kapitalkrav til indtjeningsniveau, vækst i udlån, gearing, risiko for prisfald på domicil- og investeringsejendomme samt øvrige forhold, herunder lovmæssige krav.

Proces

Vurdering af solvensbehovet er integreret i bankens almindelige budgetproces, hvor bestyrelsen årligt godkender budgettet og solvensbehovet. Herudover foretages kvartalsvise justeringer og tilpasninger, der ligeledes forelægges bestyrelsen.

Risikoafdelingen er ansvarlig for gennemførelsen af ICAAP, der foregår i en koordineret proces mellem alle relevante afdelinger. Risikoberegninger, vurderinger og dokumentation foretages i de enheder, der har ekspertisen inden for de enkelte risikoområder. De enkelte risikoområder har ansvar for at have etableret kontroller til sikring af, at beregningerne er korrekte og dokumenterede. Risikoafdelingen og Økonomiafdelingen overvåger udviklingen i solvensbehovet.

Det kombinerede kapitalbufferkrav

I kraft af implementering af kapitalkravsdirektivet CRD IV i Lov om finansiel virksomhed er koncernen forpligtet til at overholde det kombinerede kapitalbufferkrav. Kapitalbufferkravet kan alene opfyldes af egentlig kernekapital. En manglende opfyldelse af kapitalbufferkravet vil medføre begrænsninger i koncernens muligheder for at foretage udbyttebetalinger og andre udlodninger.

Kapitalbevaringsbufferen, der løbende er indfaset med 0,625 pct. om året i perioden 2016-2019, er nu fuldt indfaset med 2,5 pct.

Den kontracykliske kapitalbuffer, som kan aktiveres af erhvervsministeren, kan udgøre mellem 0,0 og 2,5 pct. af den samlede risikoeksponering. Den kontracykliske kapitalbuffer aktiveres i de enkelte lande i EU/EØS-området, hvis tilsynsmyndighederne i de respektive lande vurderer, at udlånsvæksten resulterer i øgede samfundsøkonomiske risici. Den kontracykliske kapitalbuffer er på 1,0 pct. i Danmark ultimo 2019. Erhvervsministeren har på baggrund af indstilling fra Det Systemiske Risikoråd besluttet at forøge den kontracykliske kapitalbuffer til i alt 1,5 pct. pr. 30. juni 2020, og i alt 2,0 pct. pr. 30. december 2020.

På baggrund af den geografiske fordeling af krediteksponeringer i Arbejdernes Landsbank opgøres den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer. For lande, hvor omfanget er krediteksponeringer udgør mere end 2 pct. af de samlede krediteksponeringer, skal der afsættes kapital i forhold til det niveau, den kontracykliske kapitalbuffer er aktiveret.

Tabel 6
Geografisk fordeling af krediteksponeringer, ultimo 2019

	Generelle kredit-eksponeringer	Eksponeringer i handelsbeholdningen	I alt	Pct.
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Pct.
Danmark	40.588,0	18.256,3	58.844,2	91,3
Tyskland	269,6	1.914,0	2.183,6	3,4
Øvrige lande *	337,4	3.070,0	3.407,5	5,3
I alt	41.195,0	23.240,3	64.435,3	100,0

*) Øvrige lande er alle eksponeringer, der udgør mindre end 2 pct. af de samlede generelle krediteksponeringer og eksponeringer i handelsbeholdningen. Disse henføres til Danmark ved beregning af den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer.

Arbejdernes Landsbank har udover Danmark kun krediteksponeringer på over 2 pct. i Tyskland. Danmark har som nævnt aktiveret den kontracykliske kapitalbuffer med 1,0 pct., hvorimod Tyskland ikke har aktiveret bufferen. Den samlede institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer fastsættes ud fra kapitalkravet til krediteksponeringerne i de lande, hvor banken har krediteksponeringer over 2 pct.

Tabel 7
Geografisk fordeling af kapitalgrundlagskrav, ultimo 2019

	Generelle kredit-eksponeringer	Eksponeringer i handelsbeholdningen	I alt	Pct.
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Pct.
Danmark	1.966,8	188,2	2.155,0	92,7
Tyskland	20,9	21,3	42,2	1,8
Øvrige lande *	21,9	106,4	128,4	5,5
I alt	2.009,7	315,9	2.325,6	100,0

*) Øvrige lande er alle eksponeringer, der udgør mindre end 2 pct. af de samlede generelle krediteksponeringer og eksponeringer i handelsbeholdningen. Disse henføres til Danmark ved beregning af den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer.

Kapitalkravet til krediteksponeringer i Tyskland udgør 1,8 pct. af det samlede kapitalgrundlagskrav til krediteksponeringer, hvortil den kontracykliske kapitalbuffer er 0,0 pct. Øvrige krediteksponeringer udgør således 98,2 pct., hvortil den kontracykliske kapitalbuffer i Danmark på 1,0 pct. anvendes. Den institutspecifikke kontracykliske kapitalbuffer kan hermed opgøres til 0,98 pct. af de risikovægtede eksponeringer på 35.428,7 mio. kr, svarende til 347,9 mio. kr.

Tabel 8
Det kombinerede kapitalbufferkrav

	2019	2018
Samlet risikoeksponering (Mio. kr.)	35.428,7	32.822,4
Kapitalbevaringsbuffersats (Pct.)	2,500	1,875
Institutspecifik kontracyklisk buffersats (Pct.)	0,982	0,000
Kapitalbevaringsbuffersats (Mio. kr.)	885,7	615,4
Institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffersats (Mio. kr.)	347,9	0,0
Det kombinerede kapitalbufferkrav	1.233,6	615,4

I 2019 er det kombinerede kapitalbufferkrav øget med 618,2 mio. kr. til 1.233,6 mio. kr., hvor stigningen kan henføres til aktivering af den kontracykliske kapitalbuffer med 1,0 pct. i Danmark og sidste del af indfasningen af kapitalbevaringsbufferen med 0,625 pct. Som nævnt vil der ske en yderligere stigning i det kombinerede kapitalbufferkrav i 2020 som følge af en yderligere aktivering af den kontracykliske kapitalbuffer i Danmark med samlet 1,0 procentpoint i løbet af 2020.

Overdækning i forhold til det samlede kapitalkrav

Koncernens kapitalprocent udgør ultimo 2019 19,8 pct. svarende til en overdækning på 6,3 procentpoint i forhold til det samlede kapitalkrav på 13,5 pct., bestående af solvenskravet på 8,0 pct., solvensbehovstillægget på 2,0 pct. og det kombinerede kapitalbufferkrav på 3,5 pct.

Solvenskravet på 8 pct. skal dækkes af minimum 4,5 pct. egentlig kernekapital. Hybrid kernekapital kan udgøre op til 3,5 pct., og supplerende kapital kan udgøre op til 2,0 pct. Tilsvarende relative kvalitetskrav til kapitalen er gældende for solvensbehovstillægget. Det kombinerede kapitalbufferkrav kan kun dækkes af egentlig kernekapital.

Tabel 9
Kapitalsammensætning i forhold til kapitalkrav, ultimo 2019

	Kapitalkrav Pct.	Kapitalkrav Mio. kr.	Kapital Mio. kr.	Over- skydende kapital Mio. kr.
Egentlig kernekapital	9,1	3.227,2	5.722,9	2.495,6
Kernekapital	11,0	3.891,8	6.120,7	2.228,9
Kapitalgrundlag	13,5	4.777,9	7.013,4	2.235,5

Tabellen viser, at koncernen har en samlet kapitaloverdækning mellem 2.228,9 mio. kr. og 2.495,6 mio. kr. i forhold til de forskellige kapitalkrav, herunder at den højeste overdækning er på den egentlige kernekapital.

NEP-krav

Finanstilsynet og Finansiell Stabilitet udarbejder i henhold til Lov om finansiell virksomhed planer for afvikling af nødlidende pengeinstitutter. I forbindelse med disse planer, skal der fastsættes et krav til nedskrivningseggede passiver (NEP) for de enkelte pengeinstitutter. Kravene skal sikre, at et nødlidende institut har tilstrækkelige nedskrivningseggede passiver til at dække instituttets tab og til at rekapitalisere instituttet, så kritiske funktioner kan videreføres uden brug af offentlige midler.

NEP-kravet består af det individuelle solvensbehov, det kombinerede kapitalbufferkrav og et NEP-tillæg, som meddeles til det enkelte institut. Kravet til NEP-tillægget til Arbejdernes Landsbank er senest fastsat af Finanstilsynet i december 2019 til 7,9 pct. beregnet i forhold til de risikovægtede eksponeringer med indfasning over en 5-årig periode: 0,6 pct. i 2019, 1,9 pct. i 2020, 3,1 pct. i 2021, 4,4 pct. i 2022 og 7,9 pct. i 2023. Med udgangspunkt i solvensbehovet 2019 og en kontracyklisk kapitalbuffersats på 2,5 pct vil det samlede krav til Arbejdernes Landsbank i 2023 således udgøre 22,4 pct. af de risikovægtede eksponeringer.

NEP-kravet kan honoreres af de kapitalelementer, der indgår i kapitalgrundlaget samt ikke-foranstillet gæld med en løbetid på mere end 1 år.

Kommende kapitaldækningsregler

Basel-komiteén har i december 2017 offentliggjort endelige anbefalinger til ændret regelsæt for opgørelse af kapitalkrav under betegnelsen Basel IV, der i EU implementeres som CRR II/CRR III samt CRD V/CRD VI. Regelsættet er en videreudvikling af det nuværende regelsæt CRR/CRD IV. Koncernen Arbejdernes Landsbank anvender standardmetoden ved opgørelse af risici og har noteret, at der anbefales væsentlige ændringer til markedsrisiko og kreditrisiko under standardmetoden, herunder skærpede kapitalkrav til uudnyttede kreditfaciliteter og eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom. Koncernens fremskrivninger og konsekvensberegninger af effekten af implementering af Basel IV indikerer en stigning i de risikovægtede eksponeringer med 10-20 pct.

Gearingsgrad

Gearingsgraden beregnes ud fra kernekapitalen, der sættes i forhold til den samlede eksponering. Koncernen Arbejdernes Landsbank har ud fra forretningsmodellen fastlagt et mål om en gearingsgrad >7 pct.

Gearingsrisiko er defineret i CRR-forordningen, og BIS (Bank of International Settlements) har fastsat et minimumskrav på 3 pct. Koncernen Arbejdernes Landsbank har ultimo 2019 en gearingsgrad på 9,0 pct. og overholder således sin målsætning for gearing med en solid margin.

Tabel 10
Gearing, ultimo 2019

	Mio. kr.
Gearingsvægtede eksponeringer	
Aktiver i alt	59.024,0
Justeringer for derivater	127,0
Justeringer for repo-/reverseforretninger	0,4
Justeringer for ikke-balanceførte eksponeringer	9.187,0
Andre justeringer	-672,9
I alt gearingsvægtede eksponeringer	67.665,5
Balanceførte eksponeringer, ekskl. derivater og repo-/reverseforretninger	
Aktiver, ekskl. derivater og repo-/reverseforretninger	58.750,6
Aktiver fratrukket i kernekapitalen	-672,5
I alt balanceførte eksponeringer, ekskl. derivater og repo-/reverseforretninger	58.078,1
Derivateksponeringer	
Positiv markedsværdi	52,0
Potentiel risiko	127,0
I alt derivateksponeringer	179,0
Repo-/reverseforretninger	
Brutto eksponeringer	220,9
Modpartskreditrisiko	0,4
I alt repo-/reverseforretninger	221,4
Ikke-balanceførte eksponeringer	
Bruttoeksponeringer	14.925,9
Justeringer	-5.738,8
I alt ikke-balanceførte eksponeringer	9.187,0
Kapital og gearingsvægtede eksponeringer	
Kernekapital	6.120,7
Gearingsvægtede eksponeringer	67.665,5
Gearingsgrad (Pct.)	9,0

Mio. kr.

Samlede balanceførte eksponeringer (ekskl. derivater, repo-/reverseforretninger og ikke medregnede eksponeringer)	
Eksponeringer uden for handelsbeholdning	
Eksponeringer, der behandles som eksponeringer mod stater	3.675,0
Institutter	1.050,3
Eksponeringer, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af pant i fast ejendom	2.546,2
Detaleksponeringer	16.086,9
Selskaber	4.187,9
Eksponeringer ved misligholdelse	447,0
Andre eksponeringer (f.eks. aktieeksponeringer, securitiseringer og andre aktiver, der ikke er gældsforpligtelser)	3.282,0
I alt eksponeringer uden for handelsbeholdning	31.275,4
Eksponeringer i handelsbeholdningen	27.474,9
I alt balanceførte eksponeringer	58.750,2

Samlet oversigt over kapital, risikoeksponering og nøgletal

Tabel 11

Kapital, risikoeksponering og nøgletal

	2019 Mio. kr.	2018 Mio. kr.
Egentlig kernekapital		
Aktiekapital	300,0	300,0
Opskrivningshenlæggelser	385,3	454,0
Overført overskud fra tidligere år	5.248,7	5.068,5
Overført af årets overskud fratrukket foreslået udbytte	430,2	141,8
Egentlig kernekapital før lovpligtigt justeringer	6.364,2	5.964,3
Lovpligtige justeringer egentlig kernekapital		
Immaterielle aktiver	-19,3	-18,7
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	-22,5	-20,7
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder (Egentlig kernekapital) <10 pct.	-155,9	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder (Egentlig kernekapital) >10 pct.	-443,6	-160,6
Samlede lovpligtige justeringer af egentlig kernekapital	-641,3	-200,0
I alt egentlig kernekapital	5.722,9	5.764,3
Hybrid kernekapital		
Udstedt hybrid kernekapital	429,0	829,0
Lovpligtige justeringer hybrid kernekapital		
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder (Hybrid kernekapital) <10 pct.	-31,2	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder (Supplerende kapital) >10 pct.	0,0	-12,6
Samlede lovpligtige justeringer af hybrid kernekapital	-31,2	-12,6
I alt hybrid kernekapital	397,8	816,4
Kernekapital	6.120,7	6.580,6
Supplerende kapital		
Udstedt supplerende kapital	900,0	0,0
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder (Supplerende kapital) <10 pct.	-7,3	0,0
I alt supplerende kapital	892,7	0,0
Kapitalgrundlag	7.013,4	6.580,6

Samlet oversigt over kapital, risikoeksponering og nøgletal

Tabel 11, fortsat
Kapital, risikoeksponering og nøgletal

	2019 Mio. kr.	2018 Mio. kr.
Beløb under tærsklerne for fradrag		
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder <10 pct.	826,6	556,8
Kapitalinstrumenter i finansielle enheder >10 pct.	616,6	592,5
Udskudte skatteaktiver	0,0	23,6
Risikovægtede eksponeringer		
Eksponeringer med kreditrisiko	25.685,6	23.895,0
Eksponeringer med markedsrisiko	6.022,8	5.267,4
Eksponeringer med operationel risiko	3.720,4	3.660,0
<i>I alt risikovægtede eksponeringer</i>	35.428,7	32.822,4
Nøgletal		
Egentlig kernekapitalprocent (Pct.)	16,2	17,6
Kernekapitalprocent (Pct.)	17,3	20,0
Kapitalprocent (Pct.)	19,8	20,0
Krav om institutspecifik kontracyklisk kapitalbuffer (Pct.)	1,0	0,0
Egentlig kernekapital til rådighed for det kombinerede kapitalbufferkrav (Pct.)	10,5	12,1
Gearingsgrad (Pct.)	9,0	10,5

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for, at en modpart som følge af manglende evne eller vilje, helt eller delvist, misligholder sine betalingsforpligtelser. Arbejdernes Landsbanks kreditpolitik er at indgå forretninger med kunder, hvor der er evne og vilje til at servicere lånene.

Kreditrisiko er den største risikopost i risikoopgørelsen og udgør 64,5 pct. af solvensbehovet ultimo 2019 (65,6 pct. ultimo 2018). Det er således her, at Arbejdernes Landsbank har reserveret mest kapital til at imødekomme uforudsete tab.

Kreditpolitik

Den samlede kreditrisiko styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bestyrelsen. Bevillingsinstrukser er videredelegeret fra bestyrelsen til direktion og videre gennem organisationen.

En central del af Arbejdernes Landsbanks forretningsmodel er at rådgive om og yde lån, kreditter og andre finansielle produkter til privatpersoner, foreninger og virksomheder, herunder finansieringsløsninger inden for billån, leasing og factoring via bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S.

Den primære målgruppe i banken er privatkunder, foreninger samt mindre og mellemstore danske erhvervsvirksomheder, der vil etablere et helkundeforhold. Helkundeforhold giver et bedre indblik i kundens samlede økonomi, hvilket danner grundlag for den bedst mulige rådgivning samt bedre mulighed for at kunne vurdere risikoen i det enkelte engagement. Herudover ønsker banken at medvirke til, at medlemmerne hos bankens ejerkræds har mulighed for at få udført diverse bankforretninger. I bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, er målgruppen også privatkunder samt mindre og mellemstore danske erhvervsvirksomheder.

Arbejdernes Landsbank ønsker som udgangspunkt ikke at deltage i gearede investeringsforretninger og ønsker ikke at deltage i finansiering af projekter med spekulation for øje. Ved kreditgivning tages udgangspunkt i en etisk profil samt et ønske om risikospredning på både brancher og engagementsstørrelse. Derved opnås et bæredygtigt fundament for Arbejdernes Landsbanks videre udvikling.

Kreditorganisation

Arbejdernes Landsbank er organiseret med 70 filialer og 6 selvstændige erhvervscentre samt bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S.

Bevillingsbeføjelserne er opbygget således, at filialerne, erhvervscentre samt AL Finans kan bevilge størstedelen af sagerne, mens større og mere komplekse sager, samt sager der afviger fra kreditpolitikens hovedregel for kreditrisikoprofil, indstilles af filialerne, erhvervscentre eller AL Finans og bevilges i bankens Kreditafdeling, Kreditkomitéen eller bestyrelsen.

Arbejdernes Landsbank har organisatorisk adskillelse mellem de kundevedtatte funktioner og kontrol- og overvågningsfunktionen.

Kreditafdelingen har ansvar for den daglige kreditstyring, controlling, overvågning og rapportering ud mod filialnettet.

Rating

Banken har i flere år anvendt egenudviklede ratingmodeller for både privat- og erhvervskunder til at understøtte vurderingen af kreditrisikoen.

Ratingmodellerne er baseret på en kombination af betalingsadfærd og en række objektive informationer om kunden, herunder regnskaber for erhvervskunder og økonomiske oplysninger for privatkunder. Ratingskalaen går fra 1-11, hvor rating 1 er den bedste, og rating 11 er den dårligste.

- Ratingklasse 1-5: Kunder med eksponeringer af god/normal bonitet
- Ratingklasse 6-8: Kunder med begyndende/visse svaghedstegn
- Ratingklasse 9: Kunder med væsentlige svaghedstegn, men uden objektiv indikation for kreditforringelse (OIK)
- Ratingklasse 10-11: Kunder med OIK både med og uden individuelle nedskrivninger

Uanset kundens rating vil den enkelte kreditaftagelse altid baseres på en samlet vurdering af kunden.

Bankens rating af kunderne udgør et centralt værktøj i den løbende kreditstyring og overvågning af porteføljen samt i bankens model for nedskrivninger. Placering af eksponeringer i stadier foretages på baggrund af Bankernes EDB Centrals (BEC) PD-værdier suppleret med bankens interne rating samt en række øvrige kriterier for kreditsvaghed.

Ratingfordeling og -udvikling overvåges løbende på både portefølje- og enkeltkundeniveau.

Der anvendes ikke internt udviklede ratingmodeller i bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S. I AL Finans håndteres kunderne som hovedregel på baggrund af en individuel vurdering.

Kreditrisikostyring og overvågning

Arbejdernes Landsbank har løbende fokus på at forbedre processer og værktøjer, der kan bidrage til en mere effektiv styring og overvågning af kreditrisikoen.

For banken gælder, at filialnettet er ansvarligt for at indhente, registrere og dokumentere bevillingsgrundlaget, samt for løbende at følge op på kundeforholdene. Dette inkluderer opdatering af kreditgrundlag og registreringer, der benyttes i forretningen, i bankens forskellige opfølgingsværktøjer og i bankens ratingmodel.

Filialledelsen har ansvaret for, at medarbejderne har den fornødne viden, indsigt og indgående kendskab til bankens kreditpolitik og de tildelte bemyndigelser. Filialledelsen har tillige ansvaret for, at bevilling af kreditforhold, der overstiger filialens bemyndigelse, indstilles til bevilling i bankens Kreditafdeling.

Kreditafdelingen skal sikre, at såvel kreditstrategi som kreditpolitik efterleves af filialerne. Ligeledes varetager den centrale kreditafdeling filialkontakten, herunder kreditrådgivning og bevilling/videreindstilling på filialindstillede og ofte mere komplekse sager, der overstiger filialledelsens bevillingsbeføjelser.

Kreditafdelingen foretager løbende filialcontrolling, herunder kreditgennemgange af filialer, hvor der foretages en stikprøvegennemgang af ny-bevilgede lånesager med fokus på bevillingsgrundlag samt datakvalitet. Herudover vurderes på kvaliteten af filialens håndtering af svage kunder samt udvalgte ledelseskontroller. Der foreligger en turnus, således at alle filialer bliver gennemgået hvert 3.-5. år. I det omfang det vurderes nødvendigt, vil filialen skulle udfærdige handlingsplaner med opfølgning fra Kreditafdelingen.

I Arbejdernes Landsbank foretages endvidere en årlig aktivgennemgang af engagementer på basis af en væsentligheds- og risikobaseret tilgang. Dette omfatter også bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S. Aktuelle og fremtidige risici på de udvalgte engagementer vurderes, og det kontrolleres, at kreditpolitik og bevillingsbeføjelser er overholdt, at kreditstyringen er betryggende, samt at risikoklassifikation og nedskrivninger er retvisende. Konklusionerne rapporteres til bestyrelsen.

Behandling af overtræk foretages dagligt i filialerne. Kreditafdelingen overvåger løbende behandlingen af overtræk.

Kreditsvage kunder håndteres løbende, og hvert kvartal gennemgås kunder placeret i stadie 3, og den svageste del af stadie 2, individuelt ud fra udvalgte væsentlighedskriterier med henblik på udarbejdelse af handlingsplaner og på at

foretage vurdering af, om kunden er kreditforringet, og om der er et nedskrivningsbehov. Udvælgelseskriterierne sikrer, at kreditsvage kunder, over en vis minimumsbeløbsgrænse, gennemgås minimum én gang årligt. Nedskrivninger på den del af porteføljen, som ikke er kreditforringet, opgøres på baggrund af en modelberegning. Bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, har en proces for gennemgang af udlån med svaghestegn, hvor der foretages den nødvendige individuelle nedskrivning. For øvrige udlån i AL Finans opgøres nedskrivningen på baggrund af en modelberegning.

Arbejdernes Landsbank validerer opgørelsen af de forventede tab. Formålet med valideringen er at sikre, at korrektivkontoen er tilstrækkelig til at dække tabsrisikoen i Arbejdernes Landsbanks udlåns- og garantiportefølje samt at foretage et eventuelt nedskrivningstillæg i form af ledelsesmæssige skøn for de områder, hvor modellen ikke afspejler tabsrisikoen tilstrækkeligt. Valideringen omfatter både en kvantitativ og en kvalitativ validering.

Alle større udlånsengagementer revurderes løbende og som minimum én gang årligt på baggrund af kundens regnskaber mv. Såfremt udviklingen i objektive indikatorer vurderes at give anledning til individuel nedskrivning, foretages nedskrivninger efter de herfor fastsatte regler.

I praksis revurderes de større udlånsengagementer dog oftere, eksempelvis i forbindelse med den løbende kundekontakt eller den kvartalsvise opgørelse af det individuelle solvensbehov, hvor alle udlånsengagementer over 1 pct. af kapitalgrundlaget vurderes. For svage engagementer over 2 pct. af kapitalgrundlaget foretages endvidere en vurdering af, om der er forhøjede risici, som kræver et tillæg i solvensbehovet.

Kreditrisikoen rapporteres til direktion og bestyrelse, hvor udvikling i risikonøgletal, brancher og kundesegmenter kommenteres nærmere, ligesom der rapporteres på opfyldelse og overholdelse af kreditpolitiske målsætninger og krav, der er fastsat i kreditpolitikken.

Endvidere udarbejdes diverse ledelsesrapporteringer til yderligere overvågning af kreditkvaliteten samt relevante analyser til understøttelse af kreditovervågningen.

Risikoafdelingen (2. linje) overvåger, at såvel kreditstyringen som interne kontroller er betryggende. Risikoafdelingen har endvidere ansvaret for kreditrisikoreportering til bankens direktion og bestyrelse.

Risikoafdækning og risikoreduktion

Arbejdernes Landsbank anvender de muligheder, der er for at reducere risikoen, som overvejende er at have sikkerhed i de aktiver, der finansieres.

Arbejdernes Landsbank anvender konservative belåningsværdier på alle væsentlige aktivtyper. Dette indebærer, at en del aktiver af forsigtighedsgrunde opgøres til en reduceret værdi, hvorfor den reelle sikkerhedsværdi vurderes at være højere end opgjort. For at sikre uafhængighed og nødvendige kompetencer er værdiansættelsesprocessen af ejendomme outsourcet til Totalkredit. Der er fokus på, at belånte aktiver vurderingsmæssigt er opdaterede og dokumenterede. De hyppigst forekommende sikkerheder er pant i fast ejendom, andelsboliger samt biler.

For individuelt vurderede eksponeringer opgøres sikkerhederne i nedskrivningsberegninger til skønnede dagsværdier efter Finanstilsynets regler, mens sikkerhedsværdierne til brug for modelnedskrivninger indregnes mere konservativt.

De samlede sikkerheder i Arbejdernes Landsbank fremgår af tabel 15 på side 22.

Kreditrisiko på koncernens kundeudlån

Udlånsporteføljen i Arbejdernes Landsbank beskrives i de følgende afsnit, mens nedskrivninger og hensættelser er beskrevet nærmere i afsnittet „Nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantier“ på side 24.

Udlån og garantier

Den samlede eksponering i Arbejdernes Landsbank udtrykt ved bruttoudlån og garantier, som angivet i årsregnskabet for 2019, udgør 31,2 mia. kr., jf. tabel 12.

Historisk set har Arbejdernes Landsbanks privatportefølje været relativ stor i forhold til erhvervsporteføljen. Privatsegmentets andel af de samlede bruttoudlån og garantier udgør 77,2 pct., jf. tabel 12.

Erhvervssegmentets andel af de samlede bruttoudlån og garantier ultimo 2019 udgør 22,8 pct., jf. tabel 12. Bortset fra få større erhvervseksponeringer er erhvervssegmentet i Arbejdernes Landsbank kendetegnet ved et stort antal mindre og mellemstore, primært ejerledede virksomheder.

Som følge af Arbejdernes Landsbanks idégrundlag og historiske udgangspunkt har banken en vis eksponering rettet mod foreninger, herunder fagforeninger og almene boligorganisationer. Disse indgår som en del af erhvervssegmentet.

Tabel 12

Koncernens brutto- og nettoudlån og garantier fordelt på stadier, ultimo 2019

	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Kreditforringet ved 1. indregning	I alt
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Privat					
Udlån før nedskrivninger	13.620,2	2.915,1	806,8	43,0	17.385,1
Garantier før hensættelser	5.940,2	615,6	99,0	0,0	6.654,8
I alt udlån og garantier før nedskrivninger mv.	19.560,4	3.530,7	905,8	43,0	24.039,9
Nedskrivninger mv. i alt	74,7	91,6	368,8	16,6	551,6
I alt udlån og garantier efter nedskrivninger mv.	19.485,8	3.439,1	537,0	26,4	23.488,3
Erhverv					
Udlån før nedskrivninger	3.849,0	2.067,2	409,1	4,7	6.330,0
Garantier før hensættelser	690,8	64,6	26,9	0,0	782,4
I alt udlån og garantier før nedskrivninger mv.	4.539,8	2.131,8	436,0	4,7	7.112,4
Nedskrivninger mv. i alt	22,4	44,2	208,4	2,6	277,5
I alt udlån og garantier efter nedskrivninger mv.	4.517,4	2.087,7	227,6	2,1	6.834,8
I alt					
Udlån før nedskrivninger	17.469,2	4.982,3	1.215,9	47,7	23.715,1
Garantier før hensættelser	6.631,0	680,2	126,0	0,0	7.437,2
I alt udlån og garantier før nedskrivninger mv.	24.100,2	5.662,5	1.341,9	47,7	31.152,3
Nedskrivninger mv. i alt	97,1	135,8	577,2	19,2	829,2
I alt udlån og garantier efter nedskrivninger mv.	24.003,2	5.526,7	764,7	28,5	30.323,1

Note: Opgørelsen er eksklusiv tilgodehavender hos kreditinstitutter.

Privat- og erhvervssegment er overvejende placeret i stadie 1 og stadie 2, der udgør henholdsvis 96,1 pct. og 93,8 pct. af segmentets udlån og garantier før nedskrivninger mv., jf. tabel 12.

Udlån er geografisk fordelt mellem alle landets regioner, dog tungest eksponeret i Region Hovedstaden efterfulgt af Region Midtjylland og Region Syddanmark. Region Hovedstaden står for 53,9 pct. af det samlede bruttoudlån og garantier i Arbejdernes Landsbank, jf. tabel 13.

Betragtes privatsegmentet separat, er fordelingen den samme, jf. tabel 13. Dette skyldes bl.a. den relativt store andel af boliglån sikret med pant i ejer- eller andelsboliger, hvor specielt andelsboliger typisk er koncentreret omkring de større byer.

Erhvervssegmentet er koncentreret i Region Hovedstaden, der udgør 64,6 pct. af erhvervsporteføljens samlede bruttoudlån og garantier. Den øvrige andel af erhvervsporteføljen har en pæn spredning inden for landets øvrige regioner, jf. tabel 13.

Tabel 13
Koncernens bruttoudlån og garantier
fordelt på regioner, ultimo 2019

	Privat Mio. kr.	Erhverv Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Region Hovedstaden	12.210,8	4.592,8	16.803,6
Region Sjælland	2.614,4	391,2	3.005,6
Region Syddanmark	3.860,6	773,0	4.633,5
Region Nordjylland	1.262,4	284,2	1.546,6
Region Midtjylland	4.091,8	1.071,1	5.163,0
I alt	24.039,9	7.112,4	31.152,3

Note: Opgørelsen er eksklusive tilgodehavender hos kreditinstitutter.

Af det samlede bruttoudlån og garantier i Arbejdernes Landsbank ligger 94,5 pct. i ratingklasser med lav risiko (rating 1-5) eller middel risiko (rating 6-8), jf. tabel 14. Ratingfordelingen er opgjort på enkeltkundeniveau og tager ikke højde for koncerndeltagere med bedre bonitet, der kan understøtte kunder med dårligere bonitet.

Betragtes privat- og erhvervssegmenterne hver for sig, har begge segmenter en pæn risikospredning, hvor henholdsvis 95,0 pct. og 92,5 pct. af bruttoudlån og garantier ligger i ratingklasser med lav eller middel risiko, jf. tabel 14.

Tabel 14
Koncernens bruttoudlån og garantier
fordelt på rating, ultimo 2019

	Privat Mio. kr.	Erhverv Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Rating 1	5,0	9,5	14,4
Rating 2	297,7	490,6	788,3
Rating 3	1.388,8	565,0	1.953,8
Rating 4	11.936,5	3.154,2	15.090,7
Rating 5	4.523,1	648,7	5.171,8
Rating 6	1.738,1	546,7	2.284,9
Rating 7	2.045,2	1.056,8	3.102,0
Rating 8	915,4	105,6	1.021,0
Rating 9	368,8	101,4	470,2
Rating 10	158,3	101,5	259,7
Rating 11	663,0	332,5	995,6
I alt	24.039,9	7.112,4	31.152,3

Note: Opgørelsen er eksklusive tilgodehavender hos kreditinstitutter.

Sikkerheder og blanko

Den væsentligste sikkerhed, som Arbejdernes Landsbank modtager, er pant i ejendomme, der udgør 64,8 pct. af de samlede sikkerheder. Den høje andel kan tilskrives privatsegmentet, hvor pant i ejendomme alene udgør 78,4 pct., jf. tabel 15.

Den relativt store andel af pant i biler for både privat- og erhvervssegmentet skyldes bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S.

Tabel 15
Koncernens sikkerheder fordelt
på sikkerhedstype, ultimo 2019

	Privat Mio. kr.	Erhverv Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Ejendomme	9.275,1	694,4	9.969,5
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv.	366,8	289,9	656,7
Biler	2.165,1	1.152,3	3.317,4
Kautioner og garantier	1,5	3,7	5,3
Øvrige sikkerheder	23,3	1.405,8	1.429,1
I alt	11.831,9	3.546,1	15.378,0

Note: Sikkerheder er opgjort til belåningsværdier i henhold til koncernens forretningsgang og er uden værdi af overskydende sikkerheder.

Den samlede blankoandel for Arbejdernes Landsbank udgør 49,3 pct., jf. tabel 16.

Med Arbejdernes Landsbanks konservative belåningsværdier er den reelle blankoandel mindre end 49 pct.

For bankens dattervirksomhed, AL Finans A/S, er der sikkerheder i form af det belånte aktiv for langt størstedelen af alle udlån.

Tabel 16
Koncernens nettoudlån og garantier,
sikkerheder og blankoandel, ultimo 2019

	Privat Mio. kr.	Erhverv Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Udlån og garantier efter nedskrivninger mv.	23.488,3	6.834,8	30.323,1
Sikkerheder	11.831,9	3.546,1	15.378,0
Blankoandel (Pct.)	49,6	48,1	49,3
Andel af udlån i alt (Pct.)	77,5	22,5	100,0

Note: Nedskrivningerne indeholder nedskrivninger og hensættelser i alle stadier. Tallene er eksklusive tilgodehavender hos kreditinstitutter.

Restancer og udlån med restance

Restancer i Arbejdernes Landsbank udgør 42,5 mio. kr. og er primært med en varighed på mindre end 30 dage. Af Arbejdernes Landsbanks samlede restancer udgør restancer i relation til privatsegmentet 57,8 pct. og restancer i relation til erhvervssegmenter 42,2 pct., jf. tabel 17.

Tabel 17
Restancebeløb fordelt på restancernes alder, ultimo 2019

	Privat	Erhverv	I alt
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
2 - 30 dage	17,0	4,9	21,8
31 - 60 dage	2,0	7,1	9,1
61 - 90 dage	2,1	1,9	4,0
91 - dage	3,5	4,1	7,6
I alt	24,6	18,0	42,5
Andel af restancer i alt (Pct.)	57,8	42,2	100,0

Note: Tallene er eksklusive kreditinstitutter.

Samlet udgør udlån med restancer 1,6 pct. af Arbejdernes Landsbanks samlede nettoudlån og garantier ultimo 2019. Heraf udgør udlån med mindre end 30 dages restance 1,3 pct., jf. tabel 18.

Arbejdernes Landsbank har opfølgingsprocesser, som er med til at nedbringe antallet af kunder med længerevarende restancer.

Generelt arbejdes der målrettet på at nedbringe niveauet i samarbejde med kunden ved at finde varige løsninger på eventuelle økonomiske udfordringer.

Tabel 18
Udlån i restance fordelt på restancernes alder, ultimo 2019

	Privat	Erhverv	I alt
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
2 - 30 dage	296,1	105,3	401,4
31 - 60 dage	13,1	10,5	23,6
61 - 90 dage	7,3	6,2	13,5
91 - dage	25,2	11,9	37,1
I alt	341,7	133,9	475,6

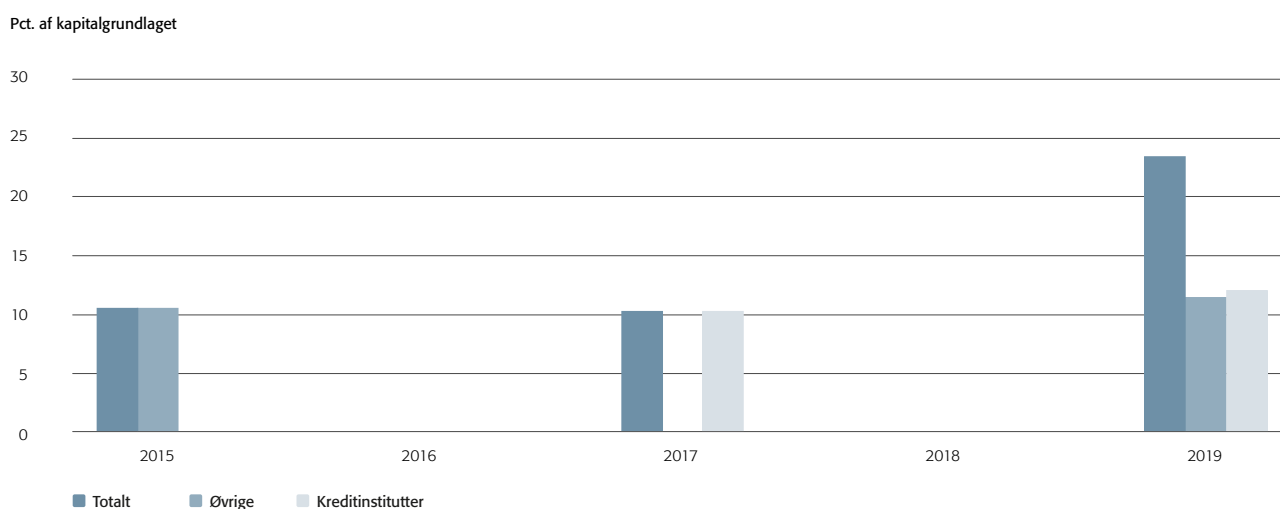
Note: Tallene er eksklusive kreditinstitutter.

Største kundekreditrisici

Arbejdernes Landsbank ønsker ikke at være afhængig af enkelteksponeringer og søger at holde andelen af store engagementer på et lavt niveau.

Summen af konsoliderede eksponeringer efter fradrag, som er større end eller lig 10 pct. af kapitalgrundlaget på koncernniveau, er opgjort til 23,6 pct. af kapitalgrundlaget ultimo 2019, inklusive eksponeringer til kreditinstitutter.

Figur 2
Udvikling i „Summen af store eksponeringer“

Note: Tallene er opgjort på baggrund af konsoliderede eksponeringer efter fradrag, der er større end eller lig med 10 pct. af kapitalgrundlaget.

Kreditrisiko på kreditinstitutter

Kreditrisiko på kreditinstitutter er risikoen for at lide tab som følge af, at kreditinstitutter misligholder deres forpligtigelser. Risikoen styres efter politikker og rammer, der er vedtaget af bestyrelsen.

Arbejdernes Landsbank følger løbende udviklingen i modparternes kreditværdighed og mindst én gang årligt eller i forbindelse med oprettelse af nye lines foretages en analyse af kreditinstitutternes kreditværdighed. Der ydes som udgangspunkt kun kredit til kreditinstitutter, som har et naturligt samarbejdspotentialer med Arbejdernes Landsbank inden for øvrige forretningsområder.

Nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantier

Arbejdernes Landsbanks opgørelse af værdiforringede fordringer følger af § 51-52 i Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. Arbejdernes Landsbanks model for nedskrivninger for forventede kredittab er beskrevet i afsnittet Regnskabspraksis i årsrapporten.

Nedskrivninger og hensættelser samt tab viser en netto indtægtsførsel på 48,3 mio. kr. i 2019, jf. tabel 19, mod 58,5 mio. kr. i 2018².

Opgørelsen i tabel 19 og tabel 20 er inklusive kreditinstitutter samt uudnyttede rammer og kredittilsagn.

Arbejdernes Landsbanks akkumulerede nedskrivninger og hensættelser udgør herefter 890,2 mio. kr. ultimo 2019.

Koncernens NPL-ratio udgør 4,6 pct. ultimo 2019, og angiver andelen af misligholdte lån i forhold til de samlede udlån inklusive tilgodehavender hos centralbanker og kreditinstitutter.

² Netto indtægtsførslen omfatter ikke tilbageført reservation for tab på udlån, der var kreditforringet ved første indregning.

Tabel 19
Branchefordeling for kreditforringede fordringer, ultimo 2019

	Krediteksponeringer før nedskrivninger Mio. kr.	Kreditforringede/ misligholdte eksponeringer Mio. kr.	Nedskrivning/ hensættelse Mio. kr.	Udgiftsført nedskrivning/ hensættelse og tab Mio. kr.
Offentlige myndigheder	132,9	0,5	1,6	0,5
Erhverv				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	56,9	18,8	13,9	-13,5
Industri og råstofudvinding	958,0	78,9	29,9	-5,5
Energiforsyning	11,1	0,0	0,1	-0,1
Bygge og anlæg	842,3	51,1	14,8	-13,7
Handel	2.659,6	128,2	41,6	4,9
Transport, hoteller og restauranter	509,2	123,0	23,3	-6,7
Information og kommunikation	96,9	5,1	3,7	1,2
Finansiering og forsikring	5.280,7	80,9	69,1	-12,5
Fast ejendom	1.329,0	88,7	55,9	-2,8
Øvrige erhverv	3.724,9	75,9	68,6	3,7
I alt erhverv	15.468,6	650,7	320,9	-45,0
Private	26.970,1	994,5	567,7	-3,8
I alt	42.571,6	1.645,6	890,2	-48,3

Tabel 20
Bevægelser på korrektivkontoen mv., ultimo 2019

	Nedskrivning kreditinstitut Mio. kr.	Nedskrivning på udlån Mio. kr.	Hensættelser på garantier Mio. kr.	Hensættelse på andre poster med kreditrisiko Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Akkumulerede nedskrivninger/ hensættelser primo	9,0	1.299,9	22,8	48,4	1.380,0
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb (brutto)	1,3	321,1	11,6	39,7	373,7
Tilbageførsel af nedskrivninger (brutto)	-0,7	-386,2	-13,9	-36,6	-437,3
Andre bevægelser	0,0	13,8	0,0	0,0	13,8
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuet nedskrevet/hensat	0,0	-439,9	0,0	0,0	-439,9
Akkumulerede nedskrivninger/ hensættelser ultimo	9,6	808,7	20,5	51,4	890,2
Endelig tabt (afskrevet) ikke tidligere individuet nedskrevet/hensat	0,0	-30,6	0,0	0,0	-30,6
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	0,0	15,2	0,0	0,0	15,2

Note: Der henvises til årsrapportens note 10 for yderligere specifikation.

Modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for at lide tab som følge af, at finansielle modparter eller kunder misligholder deres forpligtigelser ved handel med afledte finansielle instrumenter. Modpartsrisikoen styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bestyrelsen.

Styringen af modpartsrisikoen tager udgangspunkt i opgørelse af nettoværdien af forretninger, hvor markedsværdien

er positiv for Arbejdernes Landsbank, tillagt et risikotillæg. Derudover opgøres afviklingsrisikoen som følge af afvikling af finansielle instrumenter. Der sker en daglig overvågning af risikoen og overholdelse af bevilgede lines.

Arbejdernes Landsbank tilstræber at begrænse modpartsrisikoen ved at indgå rammeaftaler og i videst muligt omfang kræve kontant sikkerhedsstillelse i derivatforretninger i form af marginafregning.

Tabel 21
Afledte finansielle instrumenter, ultimo 2019

	Regnskabs- mæssig værdi før modregning	Finansielle instrumenter modregnet	Regnskabs- mæssig værdi efter modregning	Modregnings- mulighed, jf. master netting agreement	Sikkerheds- stillelse	Nettoværdi
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Modregningsmuligheder *						
2019						
Afledte finansielle instrumenter med positiv markedsværdi	53,6	0,0	53,6	4,2	0,5	48,9
Afledte finansielle instrumenter med negativ markedsværdi	399,7	0,0	399,7	4,2	356,9	38,7
2018						
Afledte finansielle instrumenter med positiv markedsværdi	50,9	0,0	50,9	14,3	0,0	36,6
Afledte finansielle instrumenter med negativ markedsværdi	327,1	0,0	327,1	14,3	309,1	3,7

*) Banken har master netting agreements med en række finansielle modparter, hvilket giver ret til yderligere modregning i forbindelse med en modpart i default, men ikke opfylder betingelserne for regnskabsmæssig modregning i balancen.

ECAI

Arbejdernes Landsbank har udpeget Standard & Poor's Ratings Services som kreditvurderingsbureau (ECAI). Arbejdernes Landsbank anvender eksterne ratings fra BEC, som modtager eksterne kreditvurderinger fra Standard & Poor's Ratings Services.

Datacentralen konverterer Standard & Poor's Ratings Services' kreditvurderingsklasser til kreditkvalitetstrin via Finanstilsynets konverteringstabel. Det enkelte kreditkvalitetstrin tilknyttes en vægt, som eksponeringerne på de enkelte kreditkvalitetstrin skal vægtes med ved opgørelsen af de risikovægtede eksponeringer under standardmetoden for kreditrisiko, jf. CRR-forordningen, artikel 111-134. Eksterne ratings anvendes for eksponeringsklasserne „Institutter“ og „Selskaber“.

Tabel 22
Eksponeringsklasser, hvor der
anvendes kreditvurderinger fra
Standard & Poor's Ratings Services

	2019	2018
	Mio. kr.	Mio. kr.
Institutter:		
Eksponeringsværdi inden risikovægtning	550,6	254,2
Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin	259,5	127,0
Selskaber:		
Eksponeringsværdi inden risikovægtning	84,5	0,0
Eksponeringsværdi efter vægtning med kreditkvalitetstrin	79,5	0,0

Markedsrisiko

Arbejdernes Landsbank påtager sig løbende forskellige former for markedsrisici, hovedsagelig i form af rente-, aktie- eller valutarisici samt kreditrisici for visse typer af finansielle instrumenter. Markedsrisici opstår dels som følge af serviceringen af kundebehov og dels som følge af Arbejdernes Landsbanks disponeringer i finansielle instrumenter. Der anvendes hovedsageligt afledte finansielle instrumenter til at afdække og styre markedsrisiciene.

Markedsrisiko omfatter positioner, hvis markedsværdi er afhængig af udviklingen i de generelle niveauer i en række markedsvariable som renter, aktie- og valutakurser samt volatiliteten herpå. Endvidere indgår der for obligationer mere specifikke risici, som knyttes til markedets vurdering af kreditrisici på de enkelte obligationsudstedere. Opgørelsen omfatter markedsrisici på såvel balanceførte som ikke-balanceførte poster, ligesom opgørelserne omfatter positioner i handelsbeholdningen og forretninger uden for handelsbeholdningen.

Markedsrisiko er den næststørste risikopost i risikoopgørelsen for Arbejdernes Landsbank og udgør 26,4 pct. af solvensbehovet ultimo 2019 (24,2 pct. ultimo 2018).

Styring af markedsrisici

Markedsrisici i Arbejdernes Landsbank opgøres Risikoafdelingen.

Den samlede markedsrisiko styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bestyrelsen. Der sikres en veldefineret ansvarsfordeling for risikotagningen på alle niveauer gennem fastlæggelse af rammer for såvel direktionen som vicedirektøren for Likviditet & Finans. På baggrund heraf videredelegeres rammer til de enkelte områder under Likviditets- og Finansområdet.

De enkelte risikotyper overvåges løbende i forhold til de udstukne rammer. Der følges dagligt op herpå i form af rapportering til direktionen og regelmæssigt til bestyrelsen. Risikoafdelingen overvåger udnyttelsen af udstukne rammer samt vedligeholder procedurer og kontroller.

De kortsigtede placeringer varetages i bankens handelsfunktion inden for fastsatte grænser, der løbende overvåges.

De strategiske positioner vurderes ud fra både afkast og risiko under hensyntagen til Arbejdernes Landsbanks samlede risikoappetit samt hensynet til løbende at sikre et likviditetsberedskab i form af likvide aktiver.

Foruden daglige opgørelser af den samlede markedsrisiko foretages der periodisk stresstest på beholdningen.

Renterisiko er risiko for tab som følge af udsving i renterne. Renterisikoen i handelsbeholdningen stammer primært fra obligationsbeholdningen samt afledte finansielle instrumenter. Renterisikoen opgøres som ændringen i et instruments markedsværdi ved en ændring i renten på +/- 1 procentpoint for hvert tidsinterval på rentekurven. For konverterbare realkreditobligationer og obligationer med renteloft m.v. tages udgangspunkt i oplysninger fra ledende markedsdeltagere om den optionsjusterede renterisiko. Andre former for renterelaterede optionsrisici tager udgangspunkt i en deltaværdiopgørelse. Opgørelserne udarbejdes i enkeltvaluta samt for hvert tidsinterval på rentekurven.

Arbejdernes Landsbanks eksponering er hovedsagelig i DKK, EUR og USD, mens nettorenterisikoen på tværs af valutaer er forholdsvis begrænset.

Opgørelsen af renterisikoen suppleres af en række stressscenarier, der har til formål at måle rentestruktur- og konveksitetsrisiko.

I opgørelsen af renterisiko skelnes der mellem renterisikoen inden for og uden for handelsbeholdningen. Tabel 23 angiver Arbejdernes Landsbanks samlede renterisiko.

Tabel 23
Renterisiko

	Stigning på 1 procentpoint	Fald på 1 procentpoint
	Mio. kr.	Mio. kr.
Fordelt efter forretningstyper		
Obligationer mv.	-381,7	341,0
Afledte finansielle instrumenter	386,9	-399,8
Pantebreve	-60,9	64,3
Øvrige poster	-15,9	13,8
I alt	-71,7	19,4
Fordelt efter valuta		
DKK	-48,8	-6,8
EUR	-21,8	25,1
USD	1,5	-1,6
GBP	-0,7	0,7
CHF	-0,8	0,8
SEK	-0,6	0,6
NOK	-0,5	0,5
Øvrige	0,0	0,0
I alt	-71,7	19,4

Note: Renterisikoen er opgjort ved en renteændring på +/- 1 procentpoint. En positiv renterisiko udtrykker en gevinst ved en rentestigning og et tab ved et rentefald. Modsat udtrykker en negativ renterisiko en gevinst ved et rentefald og tab ved en rentestigning.

Aktierisiko er risikoen for tab som følge af ændringer i aktiekursen. I opgørelsen af aktierisikoen skelnes der mellem aktierisiko inden for og uden for handelsbeholdningen, hvor sidstnævnte er beskrevet i afsnittet Aktier mv. uden for handelsbeholdningen.

Aktier inden for handelsbeholdningen er aktier, der erhverves med handelshensigt. Aktierisikoen inden for handelsbeholdningen opgøres efter et risikomål, der angiver, hvor meget Arbejdernes Landsbank kan forvente at tabe ved et generelt fald/stigning i aktiemarkedene på 10 pct. For ultimo 2019 var risikomålet på 16,1 mio. kr.

Valutarisiko afspejler risikoen for tab på positioner som følge af ændringer i valutakurserne. Valutarisikoen opgøres efter både valutakursindikator 1 og 2 (hvor valutakursindikator 2 er inklusive valutarisikoen fra investeringsforeninger), samt som en vægtet sum af nettopositioner i de enkelte valutaer, hvor der i vægtningen tages hensyn til valutakursernes volatilitet.

Kreditspændrisiko for obligationsbeholdningen er risikoen for tab som følge af ændringer i kreditspændet, som afspejler markedets prissætning af obligationsudstederens kreditværdighed samt obligationens senioritet og likviditet. Kreditspændrisiko er ikke kun relevant for kreditobligationer, men også for realkredit- og statsobligationer.

Hovedparten af obligationsbeholdningen i Arbejdernes Landsbank har en investment grade rating (dvs. rating på BBB- eller bedre) og består primært af realkredit- og statsobligationer.

En mindre del af obligationsbeholdningen består af virksomhedsobligationer og obligationer udstedt af pengeinstitutter (finansielle obligationer). Ultimo 2019 udgør de henholdsvis 5,8 pct. og 11,2 pct. af den samlede obligationsbeholdning og er primært denomineret i DKK og EUR.

Kreditspændrisikoen opgøres dagligt. For at sikre en fornuftig styring af risikoen er der fastsat rammer for henholdsvis stats-, realkredit- og virksomhedsobligationer samt finansielle obligationer ud fra risikovægtede kreditspændeksponeringer, hvor risikovægtene er baseret på historisk observerede volatiliteter.

Tabel 24
Obligationsbeholdningen fordelt på rating

	2019	2018
	Pct.	Pct.
Rating		
AAA	59,2	51,8
AA+, AA, AA-	14,7	28,1
A+, A, A-	7,5	5,2
BBB+	1,7	2,1
BBB	5,9	5,9
BBB-	2,0	2,6
Rating < BBB-	1,9	0,9
Ingen rating	7,0	3,4
I alt	100,0	100,0

Renterisiko uden for handelsbeholdningen

Renterisiko uden for handelsbeholdningen opstår primært fra kunders udlån og indlån med fast rente (herunder pantebrevsbeholdningen) eller fra variabelt forrentede udlånsprodukter med indbyggede optionselementer. I Arbejdernes Landsbank anvendes afledte finansielle instrumenter til at afdække renterisikoen. Renterisikoen uden for handelsbeholdningen opgøres efter samme principper som renterisikoen inden for handelsbeholdningen.

Arbejdernes Landsbank har ikke fastforrentede indlån med ubestemt løbetid. Visse lån er ydet med fast rente med mulighed for førtidig indfrielse.

Renterisikoen indgår i Risikoafdelingens daglige risikoopgørelser og disponeres inden for de udstukne rammer. I et vist omfang, hvor variationen i renterisiko er beskeden, genberegnes risikoen ikke dagligt, men medgår med tidligere opgjort risiko i den samlede opgørelse.

Renterisikoen udenfor handelsbeholdningen opgjort ved parallel- og rentestruktur skift udgør ultimo 2019 43,5 mio. kr.

Aktier mv. uden for handelsbeholdningen

Aktier mv. uden for handelsbeholdningen er kendetegnet ved, at de ikke er erhvervet med handel for øje. Arbejdernes Landsbank ejer sammen med andre kreditinstitutter kapitalandele i en række sektorselskaber. Disse kapitalandele tilhører anlægsbeholdningen og har til formål at understøtte Arbejdernes Landsbanks forretning inden for realkredit, IT, betalingsformidling og investeringsforeninger.

Arbejdernes Landsbank har herudover en aktieportefølje uden for handelsbeholdningen, der indeholder aktier, der er købt med henblik på langsigtede investeringer samt aktier, der vurderes ikke at kunne sælges på kort sigt. I 2019 har banken øget sin ejerandel i Vestjysk Bank, hvilket har øget beholdningen af aktier mv. uden for handelsbeholdningen. Principperne for værdiansættelse af aktier, der ikke har en markedspris, er beskrevet i årsrapportens note 41.

Tabel 25
Aktier uden for handelsbeholdningen

	2019	2018
	Mio. kr.	Mio. kr.
Dagsværdi primo	1.346,9	1.826,2
Realiseret kursgevinst	183,6	30,7
Urealiseret kursgevinst	3,8	101,2
Kursgevinst på aktier reklassificeret til associeret virksomhed	104,3	0,0
Anden afgang *)	-483,0	0,0
Netto køb **)	-259,5	-611,2
Dagsværdi ultimo	896,1	1.346,9

*) Bankens ejerandel af Vestjysk Bank oversteg 20 pct. i 2019, og ejerandelen blev herefter klassificeret under regnskabsposten „Kapitalandele i associerede virksomheder“.

***) Indeholder bl.a. salg af aktier i LR Realkredit A/S i 2019, og afviklet salg af ALKA Forsikring i 2018.

Tabel 26
Aktieeksponeringer uden for handelsbeholdningen, ultimo 2019

	Børsnoteret Mio. kr.	Ikke børsnoteret Mio. kr.	I alt Mio. kr.
Penge- og kreditinstitutter samt forsikringsvirksomhed	113,3	8,9	122,2
Investeringselskab	0,0	345,0	345,0
Investeringsforening	11,6	19,1	30,8
Industri	22,8	1,1	24,0
Handel og Service	20,4	353,9	374,3
I alt	168,1	728,1	896,1

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko udtrykker risiko for tab som følge af, at Arbejdernes Landsbank skal betale mere for den likviditet, der skal anvendes til at dække betalingsforpligtelser og til at opretholde en normal likviditetsreserve i en situation, hvor Arbejdernes Landsbank specifikt eller sektoren som helhed rammes af ekstraordinære forhold. Likviditetsrisikoen afspejler således et mismatch i balancen mellem løbetiden på aktiverne og passiverne, hvor udlånsporteføljen generelt har en længere varighed end indlån og andre finansieringsforretninger.

Hovedparten af likviditetsrisikoen i Arbejdernes Landsbank er i DKK, mens resten af risikoen er koncentreret i hovedvalutaerne, EUR og USD.

Likviditetspolitikken fastlægger de overordnede rammer for likviditetsdisponering og finansieringsstrukturen. Likviditetspolitikken understøtter styringen af likviditeten og sikrer, at Arbejdernes Landsbank til ethvert tidspunkt kan opfylde sine betalingsforpligtelser og overholder gældende lovgivning.

Arbejdernes Landsbank fører generelt en meget forsigtig likviditetspolitik, som skal sikre, at krav eller behov for likviditet, som Arbejdernes Landsbank kan blive mødt med til ethvert tidspunkt, kan tilgodeses. Likviditetspolitikken sikrer desuden også, at de lovgivningsmæssige krav er overholdt og understøtter Arbejdernes Landsbanks fremtidige udvikling.

Arbejdernes Landsbank skal overholde de fælles europæiske krav om overholdelse af Liquidity Coverage Ratio (LCR) for

kreditinstitutter. Kravet blev fuldt indfaset pr. 1. januar 2018 og indgår som en central del af likviditetsstyringen.

Det operationelle ansvar for overholdelsen er delegeret til Likviditets- og Finansområdet, som udgør likviditetsstyringsfunktionen i Arbejdernes Landsbank. Markedsrisiko, som er en del af Risikoafdelingen, opgør og overvåger likviditeten dagligt mod de udstukne rammer.

Likviditets- og Finansområdet har ansvaret for den kortsigtede likviditetsdisponering og -styring, samt den operationelle forvaltning af Arbejdernes Landsbanks likviditet, således at det sikres, at alle lovkrav, interne politikker og målsætninger overholdes. Risiko- og Likviditetsudvalget vurderer likviditetsudviklingen på kort og lang sigt i forhold til Arbejdernes Landsbanks forretningsmæssige udvikling såvel på kapitalmarkedsområdet som på ind- og udlån.

Foruden løbende likviditetsprognoser og beregning af likviditetsoverdækning foretages stresstest af Arbejdernes Landsbanks likviditet på længere sigt med henblik på at afdække følsomheden over for væsentlige ændringer i løbende fundingvilkår.

Bestyrelsen har vedtaget en likviditetsberedskabsplan, som definerer tiltag, som skal iværksættes, hvis likviditeten forringes i forhold til den udstukne likviditetspolitik.

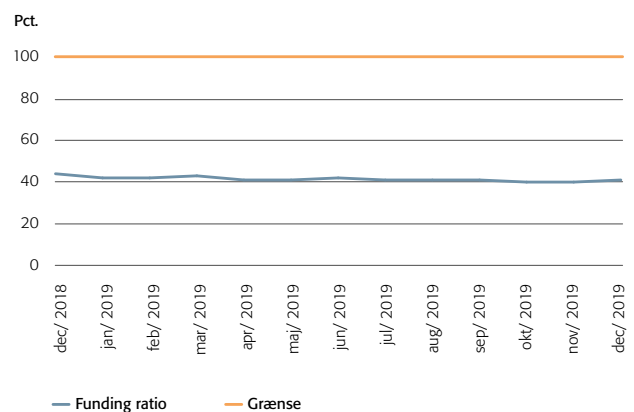
Arbejdernes Landsbanks opgørelse af LCR udgør ultimo 2019 270 pct. og ligger således væsentligt over kravet på 100 pct. Baseret på Arbejdernes Landsbanks likviditetsprognose forventes det, at likviditetsberedskabet er tilstrækkeligt gennem hele 2020.

Tabel 27
LCR likviditetsopgørelse, 2019

	Q1	Q2	Q3	Q4
LCR likviditetsopgørelse vægget gens. i mia.kr				
Likviditetsbuffer i alt	20,8	21,3	20,6	20,0
Nettooutflow	7,6	7,8	7,6	7,4
LCR (Pct.)	274,6	272,1	270,6	271,6

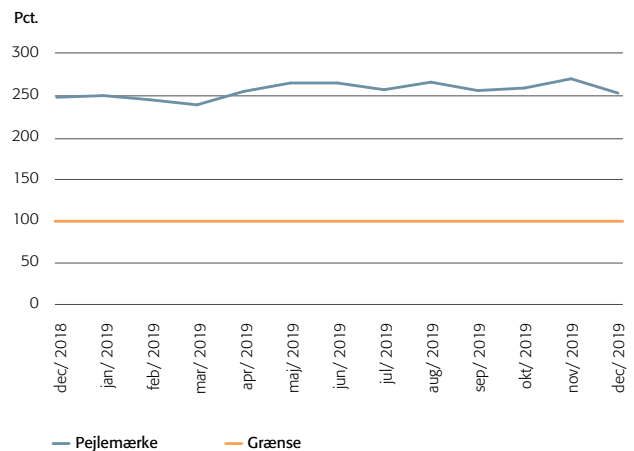
Funding ratio, der er en del af tilsynsdiamanten, indgår, som en del af Arbejdernes Landsbanks styring af fundingstrukturen. Arbejdernes Landsbank ligger pænt under kravet på 1, som figur 3 illustrerer.

Figur 3
Tilsynsdiamantens funding ratio

Likviditetspejlemærket, der ligeledes er en del af tilsynsdiamanten, blev i juni 2018 implementeret, og Arbejdernes Landsbank overholder pejlemærket pænt og har gjort det siden indførelsen.

Figur 4
Tilsynsdiamantens likviditetspejlemærke

De kommende regler om NSFR søger at sikre stabile fundingprofiler hos de enkelte pengeinstitutter, hvor sammenhængen mellem løbetiden af aktiver og fundingen er i fokus. NSFR opgøres for en tidshorisont på et år. Det forventes, at kravet vil være gældende fra 2021. Arbejdernes Landsbank overholder allerede nu kravet, og det opgøres og følges løbende, så Arbejdernes Landsbank vil overholde kravet, når det træder i kraft. Arbejdernes Landsbank vil i god tid inden ikrafttræden implementere krav til NSFR i likviditetspolitikken og forretningsprocesser.

Behæftede aktiver

Arbejdernes Landsbank behæfter i et vist omfang aktiver i forbindelse med markedsrisikotagning og likviditetsdisponering, herunder aktiver stillet til sikkerhed i Nationalbanken for værdipapir- og detailafvikling.

Arbejdernes Landsbank anvender sikkerhedsstillelse over for andre kreditinstitutter for udviklingen i markedsværdien af

Arbejdernes Landsbanks OTC-handledede derivatforretninger samt margininds kud i forbindelse med børshandlede derivater. Endvidere stiller Arbejdernes Landsbank sikkerhed til CCP'er (centrale modparter).

Arbejdernes Landsbank gør i et mindre omfang brug af genkøbsforretninger af obligationer som en del af renterisiko- og likviditetsstyring.

Tabel 28
Behæftede aktiver

	Regnskabs-	Dagsværdi	Regnskabs-	Dagsværdi
	mæssig værdi		mæssig værdi	
	2019	2019	2018	2018
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Aktiver				
Behæftede aktiver				
Aktier	0,0	0,0	0,0	0,0
Obligationer	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige aktiver *)	1.328,5	1.328,5	1.469,6	1.469,6
I alt behæftede aktiver	1.328,5	1.328,5	1.469,6	1.469,6
Ubehæftede aktiver				
Aktier	1.060,4	1.060,4	1.446,9	1.446,9
Obligationer	20.859,8	20.859,8	18.834,3	18.834,3
Øvrige aktiver	35.775,3	35.882,2	33.355,7	33.483,4
I alt ubehæftede aktiver	57.695,5	57.802,4	53.636,9	53.764,6
Modtaget sikkerhedsstillelse, der er til rådighed for behæftelse				
Obligationer til dagsværdi				
Behæftet sikkerhedsstillelse	87,7	87,7	302,7	302,7
Ubehæftet sikkerhedsstillelse	132,9	132,9	124,6	124,6
I alt obligationer til dagsværdi	220,6	220,6	427,3	427,3
Behæftede aktiver/modtaget sikkerhedsstillelse				
Behæftede aktiver og sikkerhedsstillelse	1.416,2	1.416,2	1.772,3	1.772,3
Modsvarende passiver	477,6	477,6	614,1	614,1

*) Behæftelse relateret til VP-afvikling og derivathandel.

Operationel risiko

Ved operationel risiko forstås risiko for tab som følge af uhenigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

De operationelle risici kategoriseres efter de syv risikotyper, som CRR-forordningen definerer:

- Ansættelsesvilkår og sikkerhed på arbejdspladsen
- Ekstern svig
- Forretningsforstyrrelser og systemfejl
- Intern svig
- Kunder, produkter og forretningspraksis
- Ordreaftvikling, levering og procesforvaltning
- Skader på fysiske aktiver

Politik

Bestyrelsen har fastlagt en politik for operationel risiko, hvor målet er at skabe overblik over de operationelle risici, at minimere antallet af fejl og hermed reducere tab i Arbejdernes Landsbank som følge af operationelle fejl under hensyntagen til de omkostninger, som er relateret hertil.

Arbejdernes Landsbank ønsker en åben kultur blandt medarbejderne med henblik på at øge bevidstheden om operationelle risici og sikre vidensdeling blandt medarbejderne.

For at sikre at det operationelle risikoniveau holdes på et acceptabelt niveau, har bestyrelsen defineret en risikoappetit i politikken. Risici, som ligger uden for appetitten, vurderes af bestyrelsen halvårligt.

Styring og overvågning

Alle aktiviteter i organisationen er forbundet med operationelle risici. For at reducere risikoen for at der sker operationelle hændelser med væsentlige tab til følge, overvåger og styrer Arbejdernes Landsbank de operationelle risici.

Håndtering af operationel risiko, herunder rollen som risikofacilitator, er forankret i Økonomiafdelingen, mens generelle problemstillinger vedrørende operationel risiko behandles i Operationel Risikokomité.

Ansvar for den daglige håndtering af risici ligger hos de forretningsansvarlige enheder.

Risikoidentifikationsprocessen, som foretages minimum én gang om året, udarbejdes i samarbejde med de forretningsansvarlige enheder. Der foretages en evaluering af de opstillede risikoscenarier og risikoeksponeringer, hvor også frekvens og

økonomisk konsekvens vurderes. Risikoidentifikationsprocessen understøtter risikoreduktion og medvirker samtidig til en større bevidsthed om operationelle risici i organisationen.

Udviklingen i den operationelle risiko overvåges løbende for at sikre det bedst mulige grundlag for styring af operationelle risici.

Tabshændelser

I Arbejdernes Landsbank registreres og kategoriseres tabsgivende hændelser over 5.000 kr., både hvad angår faktiske tab og potentielle tabssituationer. Hver hændelsesrapportering indeholder en beskrivelse af hændelsen og angivelse af fejlårsag samt kilde til tab. Den systematiske registrering og kategorisering anvendes til styring af operationelle risici samt til at skabe et erfaringsgrundlag og vidensdeling i organisationen.

Afhængig af den konkrete operationelle hændelse omfatter håndteringen af tab en vurdering, og om fornødent, en justering af Arbejdernes Landsbanks indretning og drift i form af funktionsadskillelse, kontroller, medarbejderkompetencer, forretningsgange, fysisk sikkerhed etc.

Størstedelen af indtrufne tabshændelser i Arbejdernes Landsbank i 2019 består af hændelser med mindre økonomisk effekt, og har primært været fordelt på ekstern svig og kunder, produkter og forretningspraksis, samt ordreaftvikling, levering og procesforvaltning.

Rapportering

Der foregår en løbende registrering af identificerede hændelser med rapportering til den risikoansvarlige, direktion og bestyrelsen efter nærmere fastsatte kriterier i politikken.

Rapporteringen om udvikling i operationelle tabshændelser tilgår kvartalsvist direktion og bestyrelse.

De forretningsansvarlige enheder kan løbende tilgå oversigt over registrerede hændelser indenfor deres ansvarsområde.

Besvigelser

Ekstern svig omhandler primært misbrug af kort-løsninger og netbankssvindler, blandt andet i form af phishing af kunders oplysninger ved hjælp af falske e-mails og SMS-beskeder. Arbejdernes Landsbank er opmærksom på, at den øgede digitalisering, hvor en stadig større del af kommunikationen er elektronisk, er med til at øge risikoen for ekstern svig i form af cyber crime. Hovedparten af forsøg på svig forhindres up-front ved Arbejdernes Landsbanks IT-leverandør, BEC, og derudover af egne kontrolmiljøer og medarbejdernes agtpågivenhed.

IT-sikkerhed

Et vigtigt område ved vurdering af operationelle risici i Arbejdernes Landsbank vedrører brugen af IT. IT er væsentlig i forhold til at understøtte forretningsaktiviteterne i Arbejdernes Landsbank, og derfor er det centralt at beskytte Arbejdernes Landsbanks IT-miljø mod tab af tilgængelighed, integritet og fortrolighed. Specielt har den stigende cyber trussel skabt et øget fokus på IT-sikkerhed. Bestyrelsen har i 2019 besluttet at tegne forsikring mod cyber crime med henblik på at begrænse risikoen.

Den IT-sikkerhedsansvarlige i Arbejdernes Landsbank er organisatorisk en del af 2. linje, og ledelsen forholder sig løbende til IT-sikkerheden.

Arbejdernes Landsbanks arbejde med IT-sikkerhed tager udgangspunkt i en række forskellige standarder og „best practices“. Herunder med øget fokus på at sikre de kritiske systemer, der varetages af BEC. Dette foregår igennem løbende leverandørstyring, der skal sikre det nødvendige sikkerhedsniveau for IT-systemerne i Arbejdernes Landsbank.

Persondataforordningen (GDPR)

Banken har udnævnt en databeskyttelsesrådgiver (DPO) for at sikre efterlevelse af de databeskyttelsesretlige regler.

Databeskyttelsesrådgiverens funktion er at rådgive banken samt overvåge, at de databeskyttelsesretlige regler efterleves.

Databeskyttelsesrådgiveren i Arbejdernes Landsbank er organisatorisk en del af 2. linje og rapporterer til direktion og bestyrelse.

Compliance

Operationel risiko omfatter compliancerisici, hvilket betyder risikoen for, at Arbejdernes Landsbank ikke drives i henhold til juridiske og lovgivningsmæssige krav, standarder i markedet og god forretningsetik.

Arbejdernes Landsbank har en selvstændig complianceafdeling, som organisatorisk er forankret i Risikoafdelingen. Complianceafdelingen har til formål at bistå ledelsen med at sikre overholdelse af den gældende lovgivning, markedsstandarder og interne regelsæt. Derved identificeres og mindskes risikoen for, at Arbejdernes Landsbank bliver pålagt sanktioner, lider tab af omdømme, eller at kunder eller Arbejdernes Landsbank lider væsentlige økonomiske tab. Complianceafdelingen gennemgår løbende de kritiske forretningsgange med henblik på vurdering af risici og anbefalinger til begrænsning af den enkelte risiko.

Risikoafdelingen, herunder Complianceafdelingen, er underlagt særlige vilkår, hvor variable løndele inden for rammerne af indgået overenskomst er upåvirkede af udviklingen i Arbejdernes Landsbanks resultat og alene baseret på afdelingens og egne præstationer.

Hvidvaskrisici

Arbejdernes Landsbank har stor fokus på antihvidvask (AML), herunder de risikobegrænsende foranstaltninger, der skal iværksættes for at undgå, at Arbejdernes Landsbank bliver misbrugt til hvidvask og finansiering af terrorisme.

AML-afdelingen under ledelse af den hvidvask-ansvarlige har til formål at sikre, at Arbejdernes Landsbank overholder Lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme samt Forordning om pengeoverførsel og EU's terrorforordninger. Den hvidvask-ansvarlige refererer direkte til direktionen.

Kapitalbehov

Beregning af kapitalbehovet, der skal dække operationel risiko i Arbejdernes Landsbank, sker på baggrund af Basisindikator-metoden. Ved udgangen af 2019 udgør den operationelle risiko 10,5 pct. af den samlede risikoeksponering, hvilket giver et kapitalkrav (8 pct.- kravet) på 297,6 mio. kr.

Øvrige risici

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risikoen for tab som følge af, at der sker ændringer i eksterne forhold eller begivenheder, som skader Arbejdernes Landsbanks omdømme eller den operationelle indtjening, herunder også strategiske risici.

Risikoen viser sig i form af et uventet fald i indtægter eller en uventet stigning i omkostninger.

Årsagerne kan eksempelvis være:

- En skærpet priskonkurrence, som medfører fald i forretningsvolumen eller faldende indtjening på den eksisterende forretningsvolumen
- Øgede produktudviklingsomkostninger for at matche nye produkter hos konkurrenterne
- Øgede markedsføringsomkostninger som følge af negativ pressedækning
- Fejlvurdering af indtægterne ved igangsatte aktiviteter

Arbejdernes Landsbank vurderer kontinuerligt denne type risici og altid i forbindelse med fastsættelse af det individuelle solvensbehov.

Ejendomsrisiko

Ejendomsrisiko er risikoen for tab på Arbejdernes Landsbanks ejendomsportefølje som følge af generelle fald i ejendomspriserne.

Arbejdernes Landsbank har en ejendomsportefølje på 1.135,2 mio. kr. ultimo 2019. Ejendommene anvendes hovedsageligt til bankens drift. Herudover anvendes mindre dele af enkelte ejendomme til udlejning til beboelse og liberalt erhverv.

Ejendommene er geografisk bredt placeret i Danmark, dog med overvægt i Storkøbenhavn målt på regnskabsmæssig værdi.

Følsomheden på værdiansættelsen af Arbejdernes Landsbanks ejendomme er udtrykt ved en positiv ændring i ejendommens afkast på 0,5 procentpoint, som vil reducere ejendommens værdi med ca. 115,2 mio. kr.

Aflønningsrisiko

Lønpolitikken indeholder blandt andet retningslinjer for aflønning af bestyrelsen og direktion i Arbejdernes Landsbank. Lønpolitikken gennemgås løbende og mindst én gang om året.

Lønpolitikken fastlægger, at ledelsen skal aflønnes med et vederlag, der både er markedskonformt, og som afspejler ledelsens indsats for Arbejdernes Landsbank. Lønpolitikken fastlægger endvidere, at aflønning til bestyrelsen og direktion skal være en fast aflønning, således at der ikke indgår nogen form for incitamentsaflønning. Tilsvarende gælder for medarbejdere i ledelsesgruppen, koncernens revisionschef, den risikoansvarlige og den compliance-ansvarlige.

Medarbejdere i Intern Revision og Risikoafdelingen er underlagt særlige vilkår, hvor variable løndelevende inden for rammerne af indgået overenskomst er upåvirkede af udviklingen i Arbejdernes Landsbanks resultat og alene baseret på afdelingens og egne præstationer.

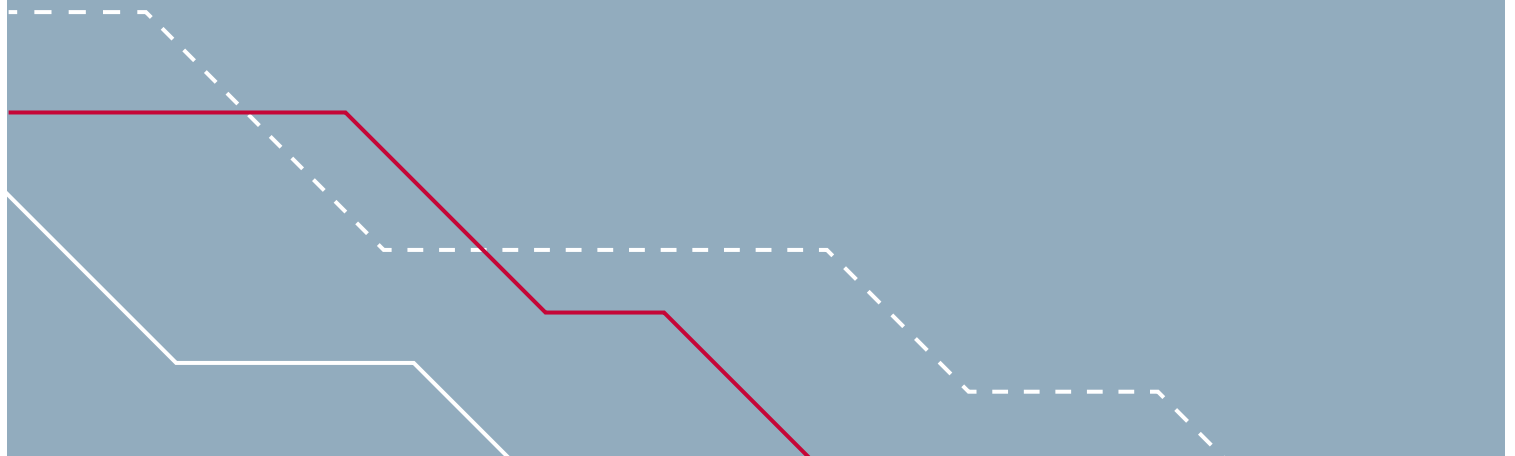
For øvrige risikotagere og ansatte i kontrolfunktioner gælder ligeledes, at der ikke udbetales variable løndelevende til disse uden for rammerne af indgået overenskomst.

I årsrapporten for 2019, side 22, omtales præmissen for det af bestyrelsen nedsatte bestyrelsesudvalg, Nominerings- og Aflønningsudvalget. På side 24-28 samt i note 9 oplyses om aflønning mv. til bestyrelse, direktion og øvrige risikotagere mv., som har væsentlig indflydelse på risikoprofilen.

Gruppen af medarbejdere (risikotagere), som har væsentlig indflydelse på risikoprofilen, justeres, når der sker personaleudskiftninger og/eller ud fra en bedømmelse af vedkommendes funktioner og jobindhold.

Bilag

Eksponeringsklasser

Eksponeringsklasserne er opgjort efter standardmetoden for kreditrisiko i henhold til CRR-forordningen, artikel 111-141. Eksponeringerne er opgjort efter nedskrivninger og før hensyntagen til virkningen af kreditrisikoreduktion.

Tabel B1
Udvikling og gennemsnit for
eksponeringer med kreditrisiko

	Gennemsnit 2019 Mio. kr.	Status 31.12.2019 Mio. kr.	Status 30.09.2019 Mio. kr.	Status 30.06.2019 Mio. kr.	Status 31.03.2019 Mio. kr.	Status 31.12.2018 Mio. kr.
Eksponeringer mod centralregeringer og centralbanker	3.806,7	3.675,1	3.004,7	3.726,7	3.740,5	4.886,6
Eksponeringer mod institutter	1.446,9	1.510,6	2.074,4	1.243,5	1.157,1	1.248,6
Eksponeringer mod selskaber	5.855,7	6.501,6	5.680,5	5.603,7	5.587,6	5.905,2
Detaileksponeringer	24.270,3	25.246,2	25.233,6	24.378,6	23.434,0	23.059,0
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	5.348,4	5.501,2	5.542,8	5.292,9	5.265,3	5.140,1
Eksponeringer ved misligholdelse	532,6	475,0	469,8	531,6	686,5	500,2
Eksponeringer med særlig høj risiko	283,4	239,9	273,9	298,2	302,0	303,1
Investeringsforeninger	8,9	10,9	6,4	8,9	8,7	9,4
Aktieeksponeringer	979,3	1.049,4	834,8	965,6	976,3	1.070,5
Andre eksponeringer	2.143,8	2.160,5	2.159,9	2.158,5	2.177,9	2.062,4
I alt eksponeringer med kreditrisiko	44.676,0	46.370,2	45.280,7	44.208,2	43.335,7	44.185,1

Tabel B2
Balanceførte poster *) fordelt på restløbetid

Ultimo 2019

	Anfordring	0 - 3 mdr.	3 mdr. - 1 år	1 - 5 år	Over 5 år
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Eksponeringer mod Centralregeringer og centralbanker	692,3	2.981,3	0,5	0,9	0,0
Eksponeringer mod institutter	605,8	338,9	0,0	105,2	0,4
Eksponeringer mod selskaber	619,8	1.261,4	1.130,3	508,9	667,4
Detaileksponeringer	157,5	881,0	1.942,7	6.426,7	6.679,0
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	52,1	146,4	376,7	930,2	1.040,8
Eksponeringer ved misligholdelse	55,5	29,1	97,0	169,9	95,5
Eksponeringer med særlig høj risiko	74,2	7,5	39,5	14,9	23,8
Investeringsforeninger	0,0	0,0	0,0	0,0	10,9
Aktieeksponeringer	0,0	0,0	0,0	0,0	1.049,4
Andre poster	200,9	440,5	18,1	111,0	1.291,4
I alt balanceførte poster	2.458,1	6.086,2	3.604,8	8.267,7	10.858,6

Ultimo 2018

	Anfordring	0 - 3 mdr.	3 mdr. - 1 år	1 - 5 år	Over 5 år
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Eksponeringer mod Centralregeringer og centralbanker	656,4	4.228,4	0,6	1,0	0,0
Eksponeringer mod institutter	596,3	132,3	0,0	55,8	0,4
Eksponeringer mod selskaber	606,5	1.143,3	994,7	616,3	442,3
Detaileksponeringer	117,8	901,6	1.859,2	6.349,7	6.346,3
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	54,3	156,2	426,1	967,9	997,2
Eksponeringer ved misligholdelse	34,9	44,8	95,0	173,2	87,3
Eksponeringer med særlig høj risiko	128,5	15,5	46,0	10,7	5,1
Investeringsforeninger	0,0	0,0	0,0	0,0	9,4
Aktieeksponeringer	0,0	0,0	0,0	4,0	1.066,5
Andre poster	259,4	415,0	55,7	47,5	1.125,3
I alt balanceførte poster	2.454,2	7.037,2	3.477,2	8.226,1	10.079,9

*) Balanceførte poster er opgjort efter Standardmetoden i CRR.

Tabel B3
Branchefordeling af eksponeringsklasser, ultimo 2019

	Centralregeringer og centralbanker	Institutter	Selskaber	Detail	Pant i fast ejd.	Mislig- holdt	Særlig høj risiko	Investe- rings- forenin- ger	Aktier	Andre Poster	I alt	- heraf SMV
	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.	Mio. kr.
Offentlige myndigheder	1,7	0,0	118,8	40,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	160,7	
Erhverv												
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0,0	0,0	0,1	50,0	1,3	4,1	0,0	0,0	0,0	0,0	55,6	49,8
Industri og råstofindvinding	0,0	0,0	635,3	304,9	8,3	7,6	0,0	0,0	4,8	0,0	960,9	615,3
Energiforsyning	0,0	0,0	37,3	6,7	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	44,3	43,7
Bygge og anlæg	0,0	0,0	249,0	575,5	35,1	23,0	0,0	0,0	0,7	0,0	883,3	703,7
Handel	0,0	0,0	1.403,6	1.235,4	46,2	18,2	0,0	0,0	3,6	0,0	2.707,1	1.879,4
Transport, hoteller og restauranter	0,0	0,0	106,1	323,3	23,3	20,6	0,0	0,0	0,0	0,0	473,4	440,0
Information og kommunikation	0,0	0,0	519,1	128,4	9,0	1,8	0,0	0,0	2,2	0,0	660,6	145,4
Finansiering og forsikring	3.673,4	1.510,6	747,4	226,7	10,6	37,7	130,1	8,2	836,0	0,0	7.180,8	829,3
Fast ejendom	0,0	0,0	640,1	428,1	92,1	49,7	97,1	0,0	15,2	0,0	1.322,2	1.095,1
Øvrige erhverv	0,0	0,0	1.858,0	1.397,5	69,5	19,0	12,7	2,7	186,8	0,0	3.546,2	2.165,3
I alt erhverv	3.673,4	1.510,6	6.196,1	4.676,5	295,5	181,7	239,9	10,9	1.049,4	0,0	17.834,1	7.967,0
- heraf SMV			3.221,9	4.476,0	269,0						7.967,0	
Private	0,0	0,0	186,6	20.529,6	5.205,6	293,2	0,0	0,0	0,0	0,0	26.215,0	
Andre poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.160,5	2.160,5	
I alt	3.675,1	1.510,6	6.501,6	25.246,2	5.501,2	475,0	239,9	10,9	1.049,4	2.160,5	46.370,2	

Tabel B4
Kreditrisikoreduktion fordelt på eksponeringskategorier

	2019 Mio. kr.	2018 Mio. kr.
Eksponeringer mod selskaber	117,1	103,6
Detalleksponeringer	352,5	213,2
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	11,2	7,6
Eksponeringer ved misligholdelse	5,9	6,0
Eksponeringer med særlig høj risiko	0,0	2,3
<i>I alt poster med kreditrisiko</i>	486,8	332,6

Tabel B5
Eksponeringer med modpartsrisiko

	2019 Mio. kr.	2018 Mio. kr.
Valutakontrakter		
Terminer/futures	79,6	72,9
Rentekontrakter		
Terminer/futures/repo/reverse	17,6	6,9
Renteswaps og swaptioner	82,3	102,3
<i>I alt</i>	179,4	182,5

AKTIESELSKABET

 Arbejdernes Landsbank

CVR-nr. 31 46 70 12, København

Panoptikonbygningen

Vesterbrogade 5 · 1502 København V
Telefon 38 48 48 48 · www.al-bank.dk